

FORSKNINGSRAPPORT NR. 6/2012

SPRINGBRETT OG ANERKJENNELSE I EN OPPGAVEBASERT TILNÆRMING

En forskningsbasert evaluering av Stiftelsen Kirkens Bymisjon
Drammens aktiviteter relatert til Nyby'n Aktivitetskafé.

Stian Biong, Ottar Ness og Bengt Karlsson

HØGSKOLEN
i Buskerud

FAKULTET FOR HELSEVITENSKAP

➔ INSTITUTT FOR FORSKNING INNEN PSYKISK HELSE OG RUS

”Springbrett og anerkjennelse i en oppgavebasert tilnærming”- en forskningsbasert evaluering av Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammens aktiviteter relatert til Nyby’n aktivitetskafé – en forskningsbasert evaluering.

ISBN: 978-82-8290-005-8

Layout omslag: Solveig Stormo Johansen og Ingvild Stokka, Høgskolen i Buskerud.

© IFPR – Institutt for forskning innen psykisk helse og rus, fakultet for helsevitenskap, Høgskolen i Buskerud.

Institutt for forskning innen psykisk helse og rus
Fakultet for helsevitenskap
Høgskolen i Buskerud.
Grønland 58
3045 Drammen
E-post: postmottak@hibu.no
Hjemmeside: <http://www.hibu.no/ifpr/>

IFPRs publikasjoner kan fritt siteres ved tydelig angivelse av kilde.
Publikasjoner fra IFPR som omtales, anmeldes eller henvises til, bes sendt til Instituttet.

**”SPRINGBRETT OG ANERKJENNELSE I EN
OPPGAVEBASERT TILNÆRMING”**

**- en forskningsbasert evaluering av Stiftelsen Kirkens
Bymisjon Drammens aktiviteter relatert til Nyby'n
aktivitetskafé**

Stian Biong, Ottar Ness og Bengt Karlsson

Drammen 2012

Høgskolen i Buskerud

Fakultet for helsevitenskap

Institutt for forskning innen psykisk helse og rus

Sammendrag

Bakgrunn

Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammen ønsket en forskningsbasert evaluering av ulike aktivitetstilbud ved Nyby'n aktivitetskafe. Evalueringen skulle rette seg mot ulike aktiviteter knyttet til Nyby'n aktivitetskafe, Samarbeidsprosjektet Fri og KB utvikling og samarbeidet rundt deltakerne ved disse aktivitetene i perioden 2004 - 2011. En ønsket spesielt å undersøke om og i tilfelle hvordan de ulike aktivitetene bidro til å gi et helhetlig og sammenhengende tilbud til den aktuelle målgruppen.

Problemstilling

Hvilke erfaringer har tidligere og nåværende brukere, ansatte og samarbeidspartnere med aktivitetstilbudene ved Nyby'n aktivitetskafe?

I hvilken grad gir de overnevnte aktivitetene et helhetlig og sammenhengende tilbud til målgruppen?

Metode

Strategisk utvalg av åtte tidligere brukere, ni nåværende brukere, åtte ansatte og fem samarbeidspartnere deltok i homogene fokusgrupper. I tillegg var det åtte tidligere brukere, 23 nåværende brukere, 15 ansatte og 11 samarbeidspartnere som fylte ut spørreskjema. Analysene er gjort både kvalitativt og kvantitativt.

Funn

Tidligere brukere la vekt på at det var for dem hadde det å delta i aktiviteter knyttet til Nyby'n aktivitetskafe dreid seg om en lang prosess for å skape et nytt sosialt nettverk, være sammen med andre som var rusfrie, få noe ordentlig og meningsfullt å gjøre og sakte men sikkert avklare og håndtere forhold som var viktige for å leve et mer vanlig hverdagsliv. Nåværende brukere trakk fram at aktivitetene styrket den enkeltes tro på egne muligheter, bidro til å avklare målsettinger om rus og ruskontroll, samt økt sosial inkludering og opplevelse av fellesskap. Ansatte opplevde at innholdet i og organiseringen av arbeidet og tilbudene var knyttet opp til de interne målsettingene, samt at arbeidet var preget av romslighet og fleksibilitet, men fortsatt med noen utfordringer i forhold til andre aktører i rusfeltet. Samarbeidspartnerne var opptatt av at tilbudet fremsto som et reelt lavterskeltilbud, der brukere kunne begynne i det små og erfare mestring sammen med andre. Samarbeidspartnerne beskrev at dette bidro til hjelp for brukerne til å komme seg et steg videre og inn i både sosialt fellesskap og arbeidsliv.

Hovedfunnet er at aktiviteter knyttet til Nyby'n aktivitetskafe kan forstås om *Springbrett og anerkjennelse i en oppgavebasert tilnærming*. Dette rommer de mange muligheter som innholdet gir deltakerne i forhold til å prøve ut og satse på mulige endringer i livet. Som et bidrag til å kunne mestre utprøvingen og endringene brukes anerkjennelse som et viktig virkemiddel. Både mulighetene for å prøve ut endringer og arbeidet med anerkjennelse starter med og vedlikeholdes gjennom individuelt tilpassede oppgaver. Det helhetlige og sammenhengende i tilbudet på individuelt nivå synes å henge sammen med den oppgavebaserte tilnærmingen.

Konklusjon

Relatert til forskningsspørsmålene for denne studien er det forskningsmessig grunnlag for å konkludere slik: Aktivitetene knyttet til Nyby'n aktivitetskafe synes på en god og tilfredsstillende måte å ha nådd sine interne mål. Evalueringen dokumenterer ikke i hvilken grad målet om å være et sted som gir den enkelte mulighet til å utøve kreativitet i forhold til kunstneriske aktiviteter er nådd. Aktivitetene fremstår for deltakerne i denne evalueringen i høy grad som helhetlige og sammenhengende. Tilbudet synes å være i tråd med viktige prinsipper for helsefremmende arbeid, særlig dem om å skape støttende miljøer og å utvikle individuelle ferdigheter. Tilbudet imøtekommer dessuten viktige forhold knyttet til statlige føringer for rusfeltet på lokalt nivå. Dette dreier seg om å bygge tjenestene rundt enkeltmenneskers behov for hjelp, å bidra til mestring og økt funksjonsevne, å oppleve sosialt fellesskap og støtte, å bedre levevilkår og bosituasjon og ha mer aktiv og meningsfylt hverdag. Både den oppgavebaserte tilnærmingen og bruken av ansatte med egenerfaring vurderes som viktige virkemidler for å nå både interne og eksterne mål.

Institutt for forskning innen psykisk helse og rus (IFPR), Høgskolen i Buskerud.

IFPR arbeider for å utvikle et solid forskningsmiljø i samarbeid med personer med brukererfaring, pårørendeerfaring, klinisk erfaring, forskere og beslutningstakere. Instituttet ønsker å bidra til styrking og utvikling av den nasjonale og internasjonale kunnskapen innen psykisk helse og rus med særlig vekt på fem områder; 1. Personers erfaringer med psykiske helseproblemer og hva som hjelper, 2. Person- og kontekstsentrerte tilnærminger, 3. Familie- og nettverksperspektiver, 4. Helsetjenesteorganisering, utøvelse og effektivitet og 5. Aksjonsrettet forskning, særlig brukerinvolvert forskning og handlingsorientert forskningssamarbeid i kliniske praksiser.

I tillegg driver instituttet en rådgivende og konsultativ funksjon overfor kommuner, brukerorganisasjoner, helseforetak og myndigheter. Bidrar til utvikling og gjennomføring av utdanning og kompetanseutvikling. Er en hospiteringsarena for gjesteforskere og samarbeidspartnere, samt bidrar til å styrke forskerkompetansen ved avdeling for helsefag, HiBu. Forskingen ved instituttet vektlegger kontekst i forståelsen av psykisk helse og psykiske helseproblemer, og for utøvelsen av psykisk helsearbeid. Lokalmiljøet er konteksten for hvor psykisk helsearbeid skal utvikles. Sentrale områder er arbeid, bolig, skole, fritid, lokalmiljø og de sosiale og materielle livsbetingelsene. Folkehelseperspektivet med vekt på å fremme helse og sosialt liv på individ-, gruppe og samfunnsnivå, gjennom velvære og velferd, har også grunnleggende betydning for personers psykiske helse og i psykisk helsearbeid. Forskingen ved IFPR skal også synliggjøre at de sammenhenger og situasjoner der folk lever og bor kan bidra til å lindre eller å forsterke psykiske helseproblemer, så vel som at det sosiale og kulturelle mangfoldet kan støtte psykisk helse og bedring. Instituttet legger stor vekt på tverrfaglighet og brukerinvolvering i prosjektutvikling og gjennomføring. Instituttet har kompetanse innen kvalitative, kvantitative og triangulerende og blandede metodologier.

Prosjektnummer	9494809 - Forskningsbasert evaluering av SKBDs aktiviteter relatert til Nyby'n aktivitetskafé.
Virksomhetsnavn	Institutt for forskning innen psykisk helse og rus, Høgskolen i Buskerud, Avdeling Helsefag, Postboks 7053, 3007 Drammen.
Besøksadresse	Papirbredden - Drammen kunnskapspark Grønland 58, 3045 Drammen.
Telefon og fax	32 20 64 00 - 32 20 64 10
E-post og kontaktperson	Professor Bengt Karlsson, leder av IFPR: bengt.karlsson@hibu.no – tlf. 90 64 90 78.
Hjemmeside	http://www.hibu.no

Innholdsfortegnelse:

Kapittel 1. Innledning og bakgrunn	s. 7
1.1. I hvilken samfunnsmessig sammenheng inngår Nyby'n aktivitetskafé?	s. 8
1.2. Hensikt, problemstilling og forskningsspørsmål	s. 10
1.3. Studiens begrensinger, avgrensinger og relevans	s. 11
1.4. Rapportens organisering	s. 11
Kapittel 2. Metodiske beskrivelser av den forskningsbaserte evalueringen	s. 12
2.1. Organisering av studien	s. 12
2.2. Gjennomføring av studien	s. 12
2.3. Metoder for dataskaping	s. 12
2.4. Metoder for dataanalyse	s. 14
2.5. Forskningsetiske refleksjoner	s. 15
Kapittel 3. Presentasjon av funn	s. 17
3.1. Kvalitative funn	s. 17
3.1.1. <i>Nåværende brukere</i>	s. 17
3.1.2. <i>Tidligere brukere</i>	s. 22
3.1.3. <i>Ansatte</i>	s. 26
3.1.4. <i>Samarbeidspartnere</i>	s. 32
3.2. Kvantitative funn	s. 35
3.2.1. <i>Bakgrunnsdata for deltakerne i spørreskjemaundersøkelsen</i>	s. 35
3.2.2. <i>De ulike målgruppernes besvarelser på påstander</i>	s. 36
3.2.3. <i>Målgruppernes besvarelser på de åpne spørsmålene</i>	s. 38
3.3. Hovedinntrykk av funnene	s. 40
Kapittel 4. Diskusjon	s. 41
4.1. Funnene diskutert opp mot SKBDs egen målsettinger	s. 41
4.2. Funnene diskutert opp mot offentlige strategier og dokumenter	s. 43
4.3. Videre forsknings- og utviklingsområder	s. 47
4.4. Konklusjoner	s. 47
Referanseliste	s. 48
Vedlegg	s. 50-65.

Kapittel 1: Innledning og bakgrunn

Stiftelsen Kirkens Bymisjon (SKBD) startet den 1. desember 1997 opp sin virksomhet i Drammen. Da åpnet Møtestedet, en kafé for mennesker med rusrelaterte problemer. Virksomheten var åpen seks dager i uka og hadde én ansatt og 30 frivillige. I flere år var kaféen ryggraden i SKBDs tilbud. Her får gjestene mat, varme, hvile, dusj, vask av klær, utlån av telefon til sosialkontor, behandlingsinstitusjoner m.m. Den viktigste rollen er å være et fast holdepunkt, et møtested, hvor mennesker føler seg møtt, sett og hørt.

Fra 2004 har Stiftelsen Kirkens Bymisjon i Drammen hatt en stor vekst med ulike virksomheter rundt i Drammen og senere også i Kongsberg. De siste virksomhetene som har blomstret opp etter 2004 er Nyby'n aktivitetskafé, KB utvikling, Samarbeidsprosjekt FRI, Friminuttet, Møtestedet Haspa i Kongsberg, Oasen og Camp Killingen. I dag utgjøres organisasjonen av rundt 40 ansatte og i underkant av 150 frivillige. Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammen har som mål, gjennom et tett samarbeid med kommunen, statlige instanser, frivillige organisasjoner og andre samarbeidspartnere, å kunne gi et helhetlig tilbud til dem som sliter i hverdagen.

Organisasjonens målsetting er å møte mennesker med kjærlighet og respekt. Kirkens Bymisjons menneskesyn kommer til uttrykk gjennom de verdier som preger deres arbeid. Menneskesyn gir også et samfunnssyn som forplikter organisasjonen til alltid å tale og handle. Alle SKBDs aktiviteter forankres i verdiene Respekt, Nestekjærlighet, Nærvær, Tro og håp, og forenes i organisasjonens visjon: Vi skaper nye muligheter for alle. SKBDs oppdrag kan samles i ordene **avdekke, lindre og forandre**. Organisasjonens oppgave er både å avdekke nødens årsaker, lindre smerte og arbeide for en bedre og mer rettferdig hverdag i Drammensområdet. SKBD har følgende symboler: Brostein, Rosen, Lyset og Korset. I denne forskningsbaserte evalueringen inngår ulike aktiviteter knyttet til Nyby'n aktivitetskafé, herunder også samarbeid med Samarbeidsprosjektet FRI og KB utvikling:

1. Nyby'n aktivitetskafé

Den 29. oktober 2004 åpnet Nyby'n aktivitetskafé i Konnerudgata 31 med én ansatt og åtte-ti frivillige. Hovedmålet med kaféen er å skape en aktiv hverdag for mennesker som ønsker å lever rusfritt. Aktivitetskaféen skal være et sted som styrker den enkeltes tro på egne muligheter til å leve et rusfritt liv. Antallet som bruker aktiviteter knyttet til Nyby'n er fra 2004 til 2010 økt fra ca 30 per uke til ca 65. Det er antatt at omlag 125 personer p.t. bruker kaféen regelmessig.

2. Samarbeidsprosjektet FRI

FRI er et tilbud til mennesker som løslates fra fengsel. Tilbudet startet i 2006. SKBD ønsker å lette overgangen fra fengsel til samfunn ved å tilby treningsbolig eller egen bolig med oppfølging for å bedre kontinuiteten i arbeidet med å vende tilbake til samfunnet. Tanken er å bidra til at mennesker som løslates fra fengsel holder seg borte fra kriminalitet og rus gjennom å tilby et nytt lovlydig og rusfritt sosialt nettverk. Beboerne følges opp av ansatte, frivillige og veiledere. Ved utflytting er SKBD behjelpelig med startlån gjennom Husbanken til kjøp av leilighet. Mange av SKBDs veiledere har soningsbakgrunn. Gjennom motivasjonsmøter bygges nettverk og tro på et bedre liv. Et sentralt premiss er troen på at man hjelper seg selv ved å hjelpe andre. FRI vant Statens tiltakspris mot bostedløshet i 2009. I 2010 veiledet FRI ca 110 innsatte i ulike fengsler. 50 personer inngikk i boligdelen. Frem til 2011 har FRI veiledet ca 92 innsatte i ulike fengsler og 65 personer har inngått i boligdelen.

3. KB utvikling

KB utvikling er en attføringsbedrift som er godkjent som tiltaksarrangør for NAV Arbeid Drammen. Her tilbyr SKBD kompetanseutvikling og attføring gjennom kurs og tiltak. KB Utvikling har tre ulike avdelinger; studie- og yrkesveilednings avdeling, praktisk avdeling og service- og vedlikeholdsavdeling. Alle avdelingene legger vekt på kartlegging av arbeidsevne og arbeidskapasitet i samarbeid med NAV Arbeid Drammen. KB Utvikling ble Equass godkjent i 2011.

1.1. I hvilken samfunnsmessig sammenheng inngår Nyby'n aktivitetskafé?

Nyby'ns aktivitetskafé med sine ulike tilbud, samt de andre tilbudene for personer med rus- og/eller sonings erfaringer i SKBD, inngår i en politisk og samfunnsmessig sammenheng. Evalueringen og videreutviklingen av tilbudene bør derfor sees i lys av disse.

Sentrale politiske mål, som er relevante for Nyby'n aktivitetskafé, er å bedre oppfølgingen av mennesker med rusproblemer og å sikre tilgangen til nødvendige tjenester, både til den som har slike problemer, og til familien. Dette kommer blant annet frem i aktuelle lover, Opptappingsplan for rusfeltet og relevante nasjonale faglige retningslinjer. Videre er det et politisk mål at flere med rusproblemer skal få tilgang til både legemiddelassistert og annen behandling for å bli kvitt problemet, redusere problemet eller få en bedre hverdag og bedret livskvalitet. Andre sentrale

politiske mål er å bedre boforhold og levekår for personer med et rusmiddelmissbruk, og å sikre muligheter for utdanning, arbeid, aktiviteter og inntekt for å forebygge og redusere fattigdom og sosiale ulikheter i helse, samt å øke sosial inkludering. Tilbudene som gis skal være av god kvalitet og være individuelle, helhetlige og sammenhengende.

Kommunen har etter lov om kommunale helse- og omsorgstjenester hovedansvaret for å gi støtte, hjelp og behandling til mennesker med rusproblemer. Kommunen har derfor oppgaver både i forhold til helsefremming, forebygging, behandling og rehabilitering. I tråd med generelle prinsipper i norsk politikk skal mest mulig myndighet og ansvar for tjenester legges til det lokale nivået. Det er derfor rettet mye oppmerksomhet mot hvordan kommunale helse-, omsorgs- og sosialfaglige tilbud kan utvikles for å nå fram til ulike grupper med ulike behov. Kommunen har dermed et omfattende ansvar for tjenester til mennesker med rusproblemer. Sosiale arenaer, nærmiljøet og hjemmet vil spille en stadig viktigere rolle som arena for behandling og omsorg for mange ulike brukergrupper, også for mennesker med rusproblemer. Frivillige og ideelle organisasjoner har siden starten på 1900-tallet bidratt til å nå politiske mål på rusfeltet.

Det er imidlertid ikke bare statlige reguleringer og faglige retningslinjer utarbeidet eksplisitt for rusfeltet som setter rammer for det kommunale arbeidet på dette området. Mange andre statlige initiativ vil ha betydning for det lokale rusarbeidet, og hvor Nyby'n aktivitetskafé kan inngå som en viktig aktør. Det gjelder for eksempel Tiltaksplan mot fattigdom, Handlingsplan mot fattigdom, veilederen om Boligsosialt arbeid, bistand til å mestre et boforhold, Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i sosial- og helsetjenesten, samt Nasjonal strategi for å utjevne sosiale helseforskjeller.

Et grunnprinsipp for norske velferdstjenester er prinsippet om universalitet. Det vil si at helsetjenester skal være tilgjengelige for alle grupper, uavhengig av bakgrunn og situasjon, og holde høy kvalitet. Det skal ikke utvikles særomsorgstilbud på siden av de ordinære tjenestene. Tilbudene skal heller ikke være stigmatiserende å bruke. Det ordinære tjenestetilbudet skal nå fram til alle og kunne møte behovene også hos utsatte grupper. Prinsippet om universalitet betyr ikke at det ikke kan eller bør utvikles spesialiserte tilbud med spesialkunnskap på ulike områder, men det skal skje innenfor rammene av de ordinære tjenestene og kommunale ruspolitiske handlingsplaner. Lavterskeltjenester i form av Nyby'n aktivitetskafé kan inngå i dette.

Det er et politisk mål å legge vekt på kompetanseheving og kvalitetsforbedring i kommunale helse- og omsorgstjenester. Ansettelse av personer med egenerfaring i Nyby'n sin aktivetskafé m.v. kan inngå i dette. Et statlig initiativ for å bidra til økt kvalitet er blant annet opprettelsen og utviklingen av sju regionale kompetansesentrene for rusmiddelspørsmål (KoRus). En viktig oppgave for kompetansesentrene er å gi tilbud om veiledning til kommunene. Flere statlige initiativ i samarbeid mellom KoRus og fylkesmennene er de senere årene tatt for å heve kompetansen og styrke arbeidet innenfor lokalbasert rusarbeid.

1.2.Hensikt, problemstilling og forskningsspørsmål

SKBD ønsket en forskningsbasert evaluering av ulike aktivitetstilbud ved Nyby'n aktivetskafé. Evalueringen rettet seg mot ulike aktiviteter knyttet til Nyby'n aktivetskafé som: arbeidstrening, sosiale funksjoner herunder matutdeling, nettverksbygging relatert til Samarbeidsprosjektet Fri, ulike utførelsesløp ved KB utvikling og ulike samarbeid rundt deltakerne ved aktivitetsprosjektene i perioden 2004 - 2011. En ønsket å se om og hvordan de ulike aktivitetene bidro til å gi et helhetlig og sammenhengende tilbud til den aktuelle målgruppen ved Nyby'n aktivetskafé. Følgende mål for virksomheten ble formulert ved oppstarten i 2004:

- Å styrke den enkeltes tro på egne muligheter
- Å være et sted som styrker mulighetene for å leve rusfritt og for økt sosial inkludering
- Å være et sted som styrker troen på medinnflytelse og at egen rolle påvirker tiltaket positivt
- Å være et sted som hjelper med å inkludere i nye nettverk som virker positivt ifht rusfrihet
- Å være et sted som skal kunne gi den enkelte erfaring i å utføre arbeidsoppgaver
- Å være et sted som vurderer om den enkelte er klar for mer forpliktende tiltak via NAV
- Å hjelpe den enkelte til å få kunnskap, oversikt og mulighet i en ny livstilværelse
- Å være et sted som gir den enkelte mulighet til å utøve kreativitet ifht kunstneriske aktiviteter
- Å være et sted der man kan lære enkle hverdagslige gjøremål
- Å være et sted der man gjennom ulike kurs og tema lærer å leve i "normal-" samfunnet

Siden oppstart har avdelingene FRI og KB Utvikling blitt etablert. I tillegg til ovenstående målsettinger har Nyby'n derfor også målsettingene:

- Å være et sted som kan tilby aktivitet og arbeidstrening for mennesker som kommer fra en soningssituasjon.

- Å være et sted som tilbyr et rusfritt nettverk med ca 250 aktiviteter i året, med spesielt fokus på aktiviteter i helger og helligdager/ ferier.
- Å være et sted som kan koble deltagere til arbeidsavklaring på APS plasser ved KB Utvikling.

Basert på hensikten og ovennevnte målsettinger valgte vi å dele evalueringen opp i to fokusområder:

1. *Evaluering av aktivitetstilbudene ved Nyby'n aktivitetskafé.*
2. *Evaluering av i hvilken grad de overnevnte aktivitetene gir et helhetlig og sammenhengende tilbud til målgruppen.*

1.3 Studiens begrensinger, avgrensinger og relevans

Datainnsamlingen har funnet sted i perioden februar og mars 2012. Studien er avgrenset i relasjon til studiens hensikt og forskningsspørsmål som er angitt over. Studien har hatt tre hovedkilder for data: (1) Eksisterende årsrapporter fra Nyby'n aktivitetskafé og andre tilbud i SKBD, (2) Kvantitative spørreundersøkelser rettet mot tidligere brukere, nåværende brukere, ansatte og samarbeidspartnere og (3) Kvalitative data innsamlet gjennom fokusgruppeintervjuer med et strategisk utvalg av tidligere brukere, nåværende brukere, ansatte og samarbeidspartnere. Studien har begrensinger knyttet til de strategiske utvalgene idet det kan være personer i målgruppene med viktige erfaringer som har valgt å ikke delta eller ikke kjente til evalueringen, samt at valg av fokusgruppeintervjuer kan medføre at noen i gruppa ikke kommer fram med egne erfaringer av ulike grunner. På den annen side er studien vitenskapelig fundamentert ved bruk av anerkjent kvantitativ og kvalitativ metodologi og metoder og kan slik antas å ha høy gyldighet og relevans. Det samme gjelder valget av en samarbeidsbasert tilnærming der det ble opprettet en prosjektgruppe mellom oppdragsgiver og evaluator for å drøfte planlegging, gjennomføring og funn og som inkluderte en person med egenerfaring.

1.1 Rapportens organisering

Etter dette innledende kapittelet vil det i kapittel 2 redegjøres for metodikken i denne forskningsbaserte evalueringen. Hovedvekten vil bli lagt på kapittel 3 hvor presentasjonen av studiens funn vil bli fremstilt. Kapittel 4 diskuterer funnene i relasjon til studiens hensikt, forskningsspørsmål og interne og politiske mål og på denne bakgrunn gi en konklusjon.

Kapittel 2: Metodiske beskrivelser av den forskningsbaserte evalueringen

2.1. Organisering av studien

Denne forskningsbaserte evalueringsstudien har vært gjennomført av Institutt for forskning innen psykisk helse og rus (IFPR), Fakultet for helsevitenskap ved Høgskolen i Buskerud.

Prosjektansvarlig har vært dekan Heidi Kapstad og professor Bengt Karlsson. Førsteamanuensene Stian Biong og Ottar Ness har hatt ansvar for å gjennomføre forskningsprosjektet i tråd med oppdraget.

2.2. Gjennomføring av studien

Arbeidet med studien har pågått siden november 2011 og avsluttes med denne rapporten levert oppdragsgiver 1. juni 2012. Denne tidsperioden rommer alt fra utforming av metoder for datainnsamling, analyse og skriftlig fremstilling av studiens resultater. Studien startet med et oppstartsmøte mellom André Sirnes, leder for Nyby'n aktivitetskafé, leder for IFPR, professor Bengt Karlsson, og prosjektleder Stian Biong. Her ble forventninger til evalueringen avstemt, og den videre fremdriften for prosjektet fastsatt. Oppstartsmøtet var viktig for å avklare mandatet for evalueringen og for å skape en felles forståelse for hva oppdraget innebar. På bakgrunn av dette møtet ble det utarbeidet kvantitative spørreskjemaer som skulle sendes til mulige deltakere i studien – som tidligere brukere, nåværende brukere og utvalgte samarbeidspartnere. Målsettingen var at forhold som ble ønsket belyst ble sikret inkludert i skjemaene.

Vi utarbeidet på samme måte intervjuguidene til fokusgruppeintervjuene. Her ville en særlig fokusere på å få frem de aspektene som ikke så lett kan belyses ved hjelp av spørreskjemaundersøkelsen (Lerdal og Karlsson, 2008). Det ble i fellesskap utviklet et informasjonsskriv om forespørsel om deltagelse (se vedlegg 2) og samtykkeerklæring (se vedlegg 3). Studien som ble før igangsettelsen registrert og godkjent av personvernombudet for forskning (se vedlegg 4).

2.3. Metoder for dataskaping

Utvalg

For å delta i den kvantitative spørreundersøkelsen sendte oppdragsgiver ut forespørsel om deltakelse og samtykkeerklæring til tidligere brukere. Nåværende brukere fikk forespørsel og fylte ut spørreskjemaet når de deltok i sine aktiviteter. Når det gjaldt samarbeidspartnerne ble det sendt forespørsel og samtykkeskjema fra evaluator til de kontaktpersonene som oppdragsgiver hadde.

Skjemaene ble så lagt i en lukket konvolutt som ble levert/sendt til prosjektleder. Ut fra litteratur om fokusgrupper ble det vurdert at fokusgrupper på seks til åtte deltakere ville være passende (Lerdal og Karlsson, 2008). Invitasjon til å delta i fokusgrupper fremkom gjennom informasjonsskrivene. Oppdragsgiver sto for den praktiske forberedelsen av disse gruppene.

Dataskapingsmetoder

Dataskapingsmetodene for denne evalueringen er gjort på to måter. For det første har 51 av deltakerne og samarbeidspartnerne besvart de kvantitative spørreskjemaene (vedlegg 1). Videre ble det gjennomført ett fokusgruppeintervju for tidligere brukere (n= seks), ett fokusgruppeintervju for nåværende brukere (n= ni), ett fokusgruppeintervju for ansatte (n= åtte), og ett fokusgruppe for samarbeidspartnere (n= fem). Basis for intervjuene har vært intervjuguiden som er fremstilt i vedlegg 3. Intervjuguiden er tematisk utviklet for å kunne gå i dybden på forhold som ble besvart i det kvantitative spørreskjemaet, og med mulighet for deltakerne til å belyse forhold de selv erfarte som viktige.

Utvikling av kvantitativt spørreskjema

Forskerne utviklet spørreskjema som ble lagt frem for prosjektgruppa for kvalitetssikring. Spørreskjemaene inneholdt lukkede spørsmål for vurdering på en Likert-skala, det vil si en graderingsskala hvor svaret på hvert enkelt spørsmål graderes (<http://www.snl.no>), samt med noen åpne spørsmål for å få deltakernes egne perspektiver på hva som var deres viktige erfaringer med aktivitetene relatert til Nyby'n aktivitetskafé. Spørreskjemaene stilte opp syv ulike utsagn som deltakerne skulle verdisette ved å sette en ring rundt et tall på en skala fra en til seks, der seks uttrykker et utsagn deltakeren var sterkt enig i, og 1 er et utsagn man er sterkt uenig i. I tillegg var det to åpne spørsmål på dette spørreskjemaet der svarene også vil bli presentert. De lukkede spørsmålene ble utviklet for å få en kvantifisert vurdering av noen temaer som det var viktig å få svar på. Spørreskjemaer har en iboende utfordring ved at den som utvikler dem, risikerer å definere hva som er interessant på forhånd, og gjennom dette lukker for viktige erfaringer (Camic, Rhodes, og Yardley 2003; Svisdahl, Moltu og Sletvold, 2010). De åpne spørsmålene ble derfor tatt med for å motvirke denne problemstillingen og gi deltakerne anledning til åpent å skrive om hva som var relevant og viktig for dem (Svisdahl, Moltu og Sletvold, 2010) med hensyn til deres erfaringer med å delta på Nyby'n aktivitetskafé og andre aktiviteter.

Gjennomføring av den kvantitative spørreundersøkelse

Gitt rekrutteringsmåten som ble valgt foregikk spørreskjemaundersøkelsen i perioden januar til mars 2012. Følgende antall besvarte spørreskjemaene innkom: Åtte tidligere brukere, 23 nåværende brukere, 15 ansatte, og 11 samarbeidspartnere. Det er verdt å nevne at én av samarbeidspartnerne fylte ut ett skjema som var basert på alle ansatte fremfor ett skjema pr ansatt.

Gjennomføring av det kvalitative fokusgruppeintervjuet

Det var de lokale kontaktpersonene som sto for organiseringen av fokusgruppeintervjuene. De ble gjennomført enten i lokalene til Nyby'n aktivitetskafé eller på Høgskolen i Buskerud. Det var forskerne som gjennomførte selve intervjuene. Det ble lagt vekt på å skape en åpen og fri stemning som inviterte deltakerne til å fortelle om sine ulike erfaringer, samt å bruke dynamikken i gruppen til å gå i dybden på de temaene som ble diskutert og for å få fram nyanser i erfaringene. I gjennomsnitt tok de ulike fokusgruppeintervjuene 1,5 timer.

3.4. Metoder for dataanalyse

Kvalitativ analyse

Analysen av data fra fokusgruppeintervjuene representerer i alt seks *faser*, der forskerne har benyttet seg av en hermeneutisk (tolkende) innholdsanalyse i fire *trinn* (Barbosa da Silva, 1996; Kvale & Brinkmann 2009; Karlsson, 2011).

Fase 1: Analyse av fokusgruppe 1

Fase 2: Analyse av fokusgruppe 2

Fase 3: Analyse av fokusgruppe 3

Fase 4: Analyse av alle tre intervjuene samlet

Fase 5: Presentasjon av foreløpige funn for prosjektgruppen, med tilbakemeldinger fra deltakerne

Fase 6: Presentasjon av funn i skriftlig evalueringsrapport

De fire trinnene i analysemetoden som ble benyttet til og med fase 4, var følgende: (1) Å få et helhetsinntrykk, (2) Å identifisere og kondensere meningsdannende enheter, (3) Å abstrahere innholdet i de enkelte meningsdannende enheter og (4) Å sammenfatte betydningen av dette (Barbosa da Silva, 1996; Kvale og Brinkmann, 2009; Karlsson, 2011). Etter de tre fokusgruppene ble de transkriberte tekstene først lest av forskerne flere ganger for å få et helhetsinntrykk av samtalens innhold. Alle tekstene ble lest enkeltvis. Det ble gjort fortløpende markeringer i margin med

spørsmål til tekstens innhold og mulige mening og hvilke temaer som preliminært kunne identifiseres og kondenseres. Forskerne gjennomførte så en tentativ analyse av tekstene, og på bakgrunn av denne analysen en tematisering av de meningsdannende enhetene.

Denne analysemetoden ble fulgt også i fase 4, der det ble gjort en felles og samlet vurdering av de tre foreløpige analysene sett i relasjon til hverandre. Alle de tre tekstene ble da lest på nytt for å kunne gi et helhetsinntrykk og deretter bli sammenlignet med hverandre i relasjon til fellestrekk, forskjeller, mønstre og variasjon. Både konsensus- og minoritetsoppfatninger ble søkt belyst (Barbosa da Silva, 1996; Kvale og Brinkmann 2009; Karlsson, 2011). De meningsbærende enhetene i hvert enkelt intervju ble sett i relasjon til hverandre og kodet. Kodene ble abstrahert til sentrale temaer som kom frem i materialet. Utgangspunktet var de identifiserte meningsenhetene som var forankret i sitater fra deltakernes utsagn.

De foreløpige funnene gjort i fase fem ble deretter presentert for deltakerne for deres tilbakemeldinger. Tilbakemeldinger ble brukt i fase seks presentasjon av funn i denne skriftlige rapporten.

Kvantitativ analyse

Datamaterialet fra selvrapporterings skjemaene ble analysert og fortolket ved hjelp av både kvantitative og kvalitative tilnærminger. Personlige opplysninger om alder ble summert og regnet ut i gjennomsnitt, antall kvinner og menn summert, og bakgrunnskunnskap ble kartlagt. Det ble regnet ut snitt-tall for svar på alle gitte utsagn på Likertskalaen på begge skjemaene.

3.5. Forskningsetiske refleksjoner

Alle deltakerne ble informert om studiens bakgrunn og hensikt via det skriftlige informasjonsmaterialet og gjennom muntlig informasjon fra den kontaktpersonen som søkte å rekruttere dem til å delta i studien. Det ble redegjort for hva det innebar å være med i studien, at deltakelse var frivillig basert og at de kunne trekke seg på ethvert tidspunkt og be om at deres opplysninger i så fall ble slettet. Rapporten skal skrives på en måte som ivaretar deltakernes anonymitet. Det ble informert om at data fra studien vil bli slettet senest 31.12.2012, og at studien var finansiert av Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammen. Det fremkom også at evalueringen var godkjent av personvernombudet for forskning, Norsk Samfunnsvitenskapelige Datatjeneste (NSD).

Gitt den valgte rekrutteringsprosedyren ble det sterkt vektlagt at deltagelse var frivillig og at å avstå ikke ville ha noen konsekvenser for deltagelse i SKBDs tilbud. Til tross for dette kan en ikke

utelukke at noen har følt seg forpliktet til å delta, men det fremkom ikke ytringer eller annen kommunikasjon som kunne tyde på dette. Samtidig gir den anonyme spørreskjemaundersøkelsen en mulighet til i hvert fall å ytre negative oppfatninger og meninger knyttet til spørsmålene ved at den som rekrutterte ikke hadde kontakt med spørreskjema etter at de var utfylt og lagt i lukket konvolutt.

Kapittel 3: Presentasjon av funn

3.1 Kvalitative funn

3.1.1. Nåværende brukere

Til denne fokusgruppen møtte åtte menn og én kvinne. En hadde startet opp i Nyby'n aktivitetskafe dagen før fokusgruppen, da vedkommende hadde blitt løslatt fra fengsel. Andre hadde vært med i Nyby'n sitt tilbud i flere år (opptil fire år). Deltakerne i denne fokusgruppen var med i kjøkkentjenesten, vaktmestertjenesten (de fleste), gjenbruksbutikken, KB utvikling, eller var i ferd med å komme over i ordinært arbeid. Helhetsinntrykket fra lesingen av teksten fra fokusgruppen var at aktivitetene styrket den enkeltes tro på egne muligheter, bidro til å avklare målsettinger om rus og ruskontroll, samt økt sosial inkludering og opplevelse av fellesskap.

Veien inn

Noen hadde vært med i Nyby'n sine tilbud før og visste om tilbudet fra egen erfaring og ønsket seg tilbake. Andre hadde fått informasjon fra kontaktbetjenten i fengselet eller fra ansatte i andre tiltak de brukte.

Å ha noe å gå til- struktur i hverdagen og begynne å sette pris på det sosiale

Deltakerne trakk fram at å ha noe å gå til var viktig. Dessuten var det de gikk til beskrevet som "sikkert" både i forhold til rus og i forhold til å gjøre noe fornuftig. En vanlig arbeidsdag ble beskrevet på denne måten:

Vi skal være på jobb til klokka ni. Da er det ut og kjøre. Man pleier å komme litt før, ta seg en kaffe og slappe av litt. Så er det jobbe fram til halv tolv, da er det lunsj. Da har vi en times lunsj. Så er det ut igjen. Til vi er ferdige. Slik er alle dager unntatt onsdager, for da jobber vi bare fram til lunsj. Og da er det et aktivitetstilbud etter lunsj. Bowling, Drammensbadet, kinotur, det kan være mye rart. Det er en avtale med turistforeninga og jeger- og fiskeforeninga, som legger opp en plan for hvert halvår, Hvor vi har aktiviteter sammen med dem. Det synes jeg er utrolig bra. Og samarbeid med Senter for rusforebygging (Drammen kommune), som også gjerne er med på disse turene og aktivitetene.

Når det gjaldt rus ble det beskrevet at det fort ble luket ut hvem som ville eller ikke ville noe når det gjaldt å prøve å holde seg rusfri. Noen deltok hver dag, mens andre kom noen dager i uken. Det kom frem at dersom man ikke taklet å være på Nyby'n, så hadde man et problem dersom man ønsket seg en ordinær jobb. Å være i Nyby'n ble beskrevet som: *Jeg begynner å sette pris på det sosiale, bare det å komme hit.* Etter hvert ble det beskrevet at dette ble en vane, en rutine man hadde: *Det tror jeg er kjernen her.*

Forhold i den enkelte

Å delta i arbeidstrening ble beskrevet som at den enkelte måtte svelge noen kameler og at man, selv om man ikke alltid hadde lyst, klarte å stå i noe som var utfordrende: *selv om du egentlig ikke har lyst er det viktig å vise at du vil*. Dette ga mestringsfølelse og positiv opplevelse av å få til noe. Etterhvert kunne dette føre til en tanke om at å komme ut i lønnet arbeid kunne være en mulighet. Mange beskrev at de hadde hatt veldig dårlig selvtillit. Erfaringene med fordommer fra vanlige folk hadde også medvirket til dette. Vaktmestertjenesten og egenutviklingsskolen bidro til at man fikk en følelse av å kunne noe, og at interessen for å holde seg rusfri økte når selvbildet ble bedre. ”Å gi slipp” på rus var en viktig endring. Da kunne det være viktig at det ikke ble snakket så mye om og fokusert så mye på rus. Rus skulle være fortid, hadde man ”kuttet, så var man ikke lenger rusavhengig.” Å fylle dagene med noe fornuftig og bidra med noe tilbake til samfunnet påvirket også selvbildet. Dessuten bidro deltakelse til at man møtte respekt ute blant folk.

Rus – betydningen av ansatte med brukererfaring

Deltakerne beskrev at noe av det viktigste ved å delta i Nyby'n var at de ikke hjalp hverandre med å få tak i stoff. Noe annet som hjalp var at det var lite snakk om rus, i motsetning til andre rustiltak. Når man selv og andre ikke tenkte så mye på rus, så ble disse tankene ytterligere redusert. Ingen kom likevel noen gang til å glemme det som hadde vært, men det hjalp om man ikke pratet om det hele tiden. Å snakke om rus kunne trigge et sug, blant annet fordi rus ikke bare hadde vært negativt for den enkelte. Siden flere ganske nylig hadde vært ”ute på livet” kunne det likevel være vanskelig å kunne si ”nei” til rus. Det var derfor veldig viktig at stedet var ”reint” og at: *Det er viktig å kunne ta et personlig standpunkt*. Deltakerne forklarte at de fort så om det var noe i gjerdet, og at man fort kunne gjøre noe med det. Når noen hadde en dårlig dag, skjønnte de andre det fort: *for man var i samme bås*. Man hjalp seg selv og hverandre med motiveringen til å komme tilbake til jobb også neste dag, og i og med at man ikke kunne være ruset på Nyby'n, så hjalp dette ofte med til å ikke fortsette å bruke rusmidler. Dersom noen hadde en dårlig dag ga man støtte til vedkommende: *kom igjen, dette går bra*. Denne sosiale støtten ble beskrevet som veldig viktig. Andre deltakers erfaringer bidro også til at den enkelte kunne lære å ta noen nye grep som gjorde det lettere å være ”nykter” over tid: *Her er det folk som har gått veien før oss. Det er et kjempepluss at noen av dem som jobber her er mennesker med tidligere bakgrunn selv. Du lærer deg til å kunne ta noe grep som gjør det lettere å være nykter over tid. Det er vi sjøl som er ekspertene*.

Identitet – å gi slipp

Prosessene deltakerne kom inn i gjennom å være brukere/gjester av Nyby'n aktivitetskafé og andre tilbud handlet også om endret opplevelse av seg selv og om hvor mye fortiden skulle få prege nåtiden:

Nå går ikke vi rundt og tar opp dette hele tiden. Det har kanskje litt med det å gi slipp på en ting óg. Hvis problemet er rus, og har vært rus... For å ta meg selv som et eksempel. Jeg holdt veldig mye foredrag før i tiden, om mitt rusliv. Det kommer jeg aldri til å gjøre igjen. Fordi det ble til at jeg aldri slapp taket på det. Jeg dvelte ved det hele tiden, jeg snakket om det hele tiden. Jeg fikk aldri lagt den fortiden bak meg, og gått videre med mine ting. Jeg sjøl var skyld i at det hang igjen. Jeg er litt på den, at er du ferdig med det, så er du ferdig med det. Det er fortid. Sånn tenker jeg...Jeg er med i noe som heter Lenkene, og der minner oss selv på dette. Og det er jeg uenig. At jeg heter NN og er rusavhengig. Det blir feil. Har du kutta, så er du ikke rusavhengig lenger.

Det ble trukket frem at fortiden, den glemte man aldri. Men mange deltakerne ga uttrykk for at de ikke hadde behov for å *prate om den hele tiden*. Når man snakket om rus og seg selv på den måten, så var man det fortsatt: *Mens det du tenker på er at man kan bli en annen, eller man kan bli noe mer*. Deltakerne ga uttrykk for at grunnen til at det kunne være farlig å prate om rus var fordi rus *har ikke bare vært dritt, det har ikke bare vært faenskap og fy. Har hatt masse penger, fine biler, jenter og mye moro på grunn av rusen. Pang, sier det, så sitter du på en buss på vei inn til Oslo for å hente ting og tang. Det har skjedd meg mange ganger*.

Identitet hang også sammen med å oppleve seg som del av et vanlig fellesskap omkring vanlige ting: *Man er del av et større fellesskap. Ikke en del av Bymisjonen. For eksempel på "Marienlyst" så er man en del av vaktholdet og selve stadion-crewet. Det gir bra mestringsfølelse."*

Springbrett

Vaktmestertjenesten ble beskrevet som et viktig *springbrett* ut til nye oppgaver eller til arbeidslivet. Deltakerne beskrev at siden mange av dem som brukte tilbudet var personer som var på trygd, og som kanskje aldri hadde vært i noen jobb, så klarte man ikke å gå fra en tilværelse med kriminalitet og vold til en full arbeidsuke. Muligheten til kortere arbeidsdager, en rolig arbeidsform og å bli vant til rutiner gjorde at arbeidstreningen i vaktmestertjenesten fungerte som et springbrett. Når man kjente at tiden var inne, enten det tok ett eller tre år, kunne man gå videre i systemet, for eksempel til KB utvikling, hvor målene var tydeligere, oppgavene mer innrettet ifht hva man var flink til og mer relatert til utføring. Å opparbeide trygghet og mestring bidro for mange til å kunne gå ut i arbeidslivet igjen: *Om det tar et år eller tre, så er det en mulighet til å kunne... Jeg har hatt mulighet*

til å kunne gå ut på frigang fra fengselet, og være her et par ganger i uka og jobbe. Det er en fin mulighet til en bedre overgang til samfunnet. Jeg gleder meg hver dag til å komme hit.

Aktivitetstilbud kveld og helg – Egenutviklingsskolens betydning

Egenutviklingsskolen ble beskrevet som veldig bra og som en god mulighet til å se seg selv i et helt annet perspektiv enn som ”narkoman”. Dette ble beskrevet som at: *Det blir som de holder opp et speil på en måte. Så får du tatt deg selv i betraktning. Ser både negative og positive ting med deg sjøl når man er i den gruppa. Det er en tøff prosess.* . Å gjøre dette i gruppe var særlig virkningsfullt. Aktivitetstilbudet på kvelder og helg betydde at man *ikke fikk gjort lysskye ting. Kvelden er en fallgruve.* Det bidro til å holde seg ”nykter.” Det ble også trukket frem at få ville hatt råd til å delta i disse aktivitetene som privatperson, og at medlemskortet som bruker derfor var veldig verdifullt: *Det er ingen som hadde hatt råd til det som privatperson.*

Behandling?

Noen deltakere opplevde at Nyby’n var behandling for dem, fordi man gikk inn i et nytt mønster man ikke hadde gjort før, og at man jobbet med at det gamle mønsteret ikke skulle dukke opp igjen. Innholdet i, og effekten av, tilbudene bidro til å reflektere over saker og ting og til mestring, noe som igjen ble opplevd som en positiv endring. Målet var en bedre overgang til samfunnet. På denne måten opplevde deltakerne tilbudet som behandling:

Du kan kalle det behandling, fordi du går i et mønster du ikke har gjort før. Og det er med å forhindre det gamle mønsteret fra å dukke opp. Er ikke det behandlende, så vet ikke jeg. Det er nettopp det det er. Definer behandling, hva vil det si? Er det noen som kommer og lytter til hjertet ditt. At de tar prøver av hodet ditt? Det er ikke det vi snakker om. VI snakker om psykiske, positive, progressiv utvikling. Du kan kalle det en behandling i form av at du er med på nye ting og at du lærer deg sjøl bedre å kjenne, du bygger selvtillit. Og det hjelper dette stedet med. Ved å se deg som den du er, det du får til. Gir deg feedback når du får til noe bra, når du mestrer ting. De er flinke til, under samtaler, å kunne få oss til å reflektere over oss selv. Da ser du brått en ny side av saken. På den måten så vil jeg kalle det en form for behandling.

Det som var ulikt fra andre ”behandlingssteder” var at det her ikke var eksperter. Deltakerne beskrev seg selv og de ansatte med brukererfaring som ekspertene, fordi de hadde gått veien før. Samtalene kunne derfor få et mer relevant innhold. Det ble også gitt et eksempel på at i løpet av fire år på Nyby’n, så hadde vedkommende ikke erfart noen konfrontasjon eller konfronterende stil fra ansatte, eller mellom brukerne. Respektfull tilnærming, bl.a. gjennom å få nye sjanser så lenge man ønsket å gjøre noe med livet sitt, ble erfart som virkningsfullt og som viktig for livskvaliteten: *Jeg er*

uføretrygda og behøver ikke være her. Men jeg valgte å begynne her for å fylle dagene med noe fornuftig og bidra med noe til samfunnet.

Helse

Den fysiske helsen kunne være dårlig ved oppstart i Nyby'n: *Første dagen jeg var på jobb når jeg kom hjem på ettermiddagen så tenkte jeg: "Fader, hva har jeg begynt med?" Jeg var helt ferdig. Jeg var totalt utslitt. Jeg var ikke vant til å bruke kroppen. Greit å trene og sånt, men jobbe blir noe annet. Blir noe trappegåing og noen mil.*

En deltaker fortalte at vedkommende hadde lært å spise frokost gjennom å delta i Nyby'n. Det hadde ikke tatt mange dager med deltakelse i aktiviteter før vedkommende hadde skjønnet at det trengtes brødskeer for å komme i gang. Dessuten var det hyggelig å spise sammen med andre: *Jeg hater å lage mat aleine.* Aktiviteter på dag, kveld og helg kunne også bety at den fysiske helsen ble bedre: *Hovedgreia er å komme tilbake i et arbeid som gjør at du får bedre kvalitet på livet ditt.*

Familien

Særlig fra dem som var i FRI kom det fram at forholdet til familien hadde endret seg positivt. Barna hadde blitt tryggere gjennom at de visste at deltakeren ikke gikk rundt og drev 'dank' i byen.

NAV

En deltaker beskrev å hatt tre saksbehandlere i NAV, og at dette hadde medført mye byråkrati, *surr og rot i papirer*, i vedtak og i møtene. En annen forklarte at NAV hadde gitt uttrykk for at de ville ta vedkommende vekk fra tilbudet i Nyby'n og hadde presset på for at han skulle komme over i lønnet arbeid. Andre hadde opplevd at NAV hadde hatt veldig mye innsikt om hva man kunne søke på, hvilken dokumentasjon som trengtes slik at man kunne få (flere) ytelser og mer hjelp.

Ønsker

Deltakerne ønsket seg bedre og økte treningsmuligheter for dem som var med i vaktmestertjenesten. Flere ønsket å kunne trene sammen med arbeidslederne på KB utvikling. Et lydstudio og muligheter for et utvidet musikktilbud var også et ønske som ble trukket fram.

3.1.2. Tidligere brukere

De seks (fem menn, én kvinne) som deltok i denne fokusgruppen hadde vært med i Nyby'n aktivitetskafé og andre tilbud i SKBD i mellom to og sju år, gjennomsnittlig i tre år. Veien inn til å delta i tilbudene hadde vært ulike. Noen hadde hørt om tilbudet fra andre og hadde tatt kontakt selv. Noen hadde fått informasjon fra kontaktbetjenter i fengselet der de sonet, eller fra ansatte i rustiltak. Grunnen til at deltakerne hadde ønsket seg til Nyby'n var også blandet. Hovedinntrykket var at for de fleste hadde det dreid seg om en lang prosess for å skape et nytt sosialt nettverk, være sammen med andre som var rusfrie, få noe ordentlig og meningsfullt å gjøre og sakte men sikkert avklare og håndtere forhold som var viktige for å leve et mer vanlig hverdagsliv.

Aktiviteter og samtaler

Alle ga uttrykk for at de hadde hatt et ønske om og vilje til å være rusfrie. Å få tilgang til et sosialt fellesskap og sosialt nettverk ble trukket frem av flere for å få dette til. Å ha noe å gjøre var også viktig. Dette mente deltakerne hjalp dem til å holde seg unna kriminalitet og rus. At man ble møtt av personer som hadde vært borti samme situasjon hadde vært til særlig hjelp: *Vi kjenner oss igjen i hverandre. Det var en fenomenal hjelp å se at det gikk bra med andre.* Kombinasjonen av aktiviteter og samtaler, hvor begge parter visste hvordan det kunne være å jobbe seg ut av et rusmisbruk, hadde vært viktig. Deltakerne kunne kjenne seg igjen i hverandre. At aktivitetene var laget av brukerne selv ble trukket frem som vesentlig: *Vaktmestertjenesten ble lagd av brukerne. Det var brukerne som kom med den idéen. Tjenesten har bare tatt seg opp. Idéen var helt perfekt.*

Likestilt – å slippe følelsen av skam

Forskjellen mellom tilværelsen "ute" og det å være en del av Nyby'n ble beskrevet som at i Nyby'n var alle likestilte: *Her er alle likestilt. Vi ser ikke ned på hverandre, men prøver å bygge hverandre opp. Ute i samfunnet skammer du deg litt over hva du har gjort og du tør ikke være åpen.*

Betydningen av å slippe opplevelsen av å skamme seg over hva man hadde gjort ble fremhevet som viktig. I stedet for å bli sett ned på, virket det positivt for selvbildet at man prøvde å bygge hverandre opp.

Rus – ikke et tema i fokus

Rus-sug kunne man snakke om med dem som var tilknyttet Nyby'n og andre aktiviteter. Signalene ble raskt fanget opp av andre gjester eller ansatte med erfaringskunnskap: *Vi ser det. Gjennom øynene, væremåte og oppførsel.* I situasjoner med rus-sug, eller bruk av rus, ble dette håndtert på en god måte, gjennom samtaler og alternative aktiviteter som kunne iverksettes raskt. Måten dette ble

gjort på ble trukket frem som viktig: *De gjorde det på en ordentlig måte. Var man rusa hadde man fått beskjed om å gå, men at jeg var hjertelig velkommen tilbake når jeg var edru.* Ingen beskrev dette som krenkende. I motsetning til andre tiltak for personer med rusproblemer var ikke rus et tema man snakket mye om: *Her vet alle at du er rusmisbruker, eller har vært det.* Det ble beskrevet at det var mer virksomt at fokuset var rettet fremover, og ikke tilbake på det som hadde vært vanskelig. En utfordring hadde vært at rus ikke bare hadde vært negativt for deltakerne heller. Alle beskrev også positive erfaringer med å ruse seg. Dette ble beskrevet som at man en dag måtte man ta et standpunkt om å fortsette rusfri: *I første så rusa jeg meg masse innimellom. Det måtte jeg kutte helt med. En dag så tok jeg et standpunkt. Da var dette stedet veldig bra. Du er ikke ensom, det kan fort ta knekken på folk. At de blir nyktre og blir sittende alene. Her kan du komme og ta en kaffe.*

Anerkjennelse ble beskrevet som et virksomt element i prosessen frem mot å kunne ta et slikt standpunkt: *Opplevelsen av anerkjennelse er det som styrker deg til å fortsette, den oppmerksomheten som du ikke har fått før, det er det som har styrka meg.* Opplevelsen av anerkjennelse ga styrke til å fortsette prosessen. Denne typen individuell oppmerksomhet på personen man var ble beskrevet som det virksomme elementet og det som ga styrke. Ingen følte at de ble dømt eller ansett som syk i hodet. Tvert i mot, effekten av et klapp på skulderen og en støttende kommentar ble beskrevet som noe man ikke hadde fått før, og som en sluse man gikk gjennom på vei mot bedring. Man fikk dessuten nye og tilpassede tilbud hele veien og opplevde mestring. Et annet virksomt element i forhold til rusfrihet var Egenutviklingskolen og dette tilbudet ble beskrevet som særlig viktig. Innholdet ble opplevd som relevant og nyttig. Man fikk innsikt i at man ikke hadde vært den eneste som hadde de problemene man slet med, og fikk erfare at mange hadde slitt med samme livsutfordringer. I fellesskap kunne man finne løsninger, og skolen ga kunnskap om saker og ting man trengte for å komme tilbake til A4-livet. Effekten av skolen ble omtalt som at: *Den ødela rusen min. Jeg tok ansvar selv.*

Prosess – både grunnmur og snøball

Deltakerne trakk fram at folk som kommer til Nyby'n ofte allerede har et ønske om å klare hverdagen. Samtidig virket det å se at andre klarte seg, og selv oppleve at man klarte små endringer gjennom å delta i sosialt samvær, aktiviteter og ulike tiltak, motiverende: *Det gir mening. Det er jobbtilbud, du blir mer og mer rusfri, du bygger deg veldig godt opp her. Jeg har ikke vært her på flere måneder nå. Jeg er bare sammen med nyktre folk.* Motivasjon til å holde seg rusfri og å komme i aktivitet og arbeid ble derfor beskrevet som en kontinuerlig prosess. Prosessene ga mening og ble beskrevet som en grunnmur og kilde til livsgnist. Å være sammen med ”nyktre” folk, å få ansvar og

vennekrets utvidet og styrket prosessen. Fra å delta i egenutviklingsskolen, være i aktivitetskaféen, komme i gang med vaktmestertjenesten og idrettsaktiviteter eller i KB utvikling hadde for flere av disse deltakerne endt med at de nå var i ordinært arbeid. Dette ble beskrevet som en snøball som erstattet rusopplevelsen og som tilslutt besto av en omveltning i livet: *Så lenge du greier å holde deg rusfri greier du å være her. Og det greier du ved å delta i aktivitetene. Det er som en snøball.* En fortalte at vedkommende hadde vært uføretrygdet, men nå var i 100% stilling. Andre var under utdanning. I begynnelsen hadde målene vært små, men ting ble til underveis. Det kom mer og mer utfordringer etterhvert. Hvor det endte visste man ikke på forhånd:

Jeg begynte her som bruker, metadonbruker. Gikk fra det inn til en dom på Bastøy. Jeg hadde en gammel dom som jeg måtte sone. Der gikk jeg fra metadon over til subutex, og fra subutex over til null under den soninga. Derfra hadde jeg hjemmesoning. Bygde meg oppover. Da jobba jeg her. Etter det gikk jeg videre, gikk i behandling. Fikk tilbud om frivillig jobb her, i en annen avdeling som heter Fri. Derfra fikk jeg fast jobb i Fri. Ikke hundre prosent, men 30. Så begynte jeg å tenke at jeg ville jobbe mer, jeg fikk ikke mer enn 30 prosent i Kirkens Bymisjon, men jeg hadde ganske mye mer enn 30 prosent. Allikevel så tenkte jeg: Jeg går videre, jeg jobber et annet sted. Nå har jeg gått ut av Kirkens Bymisjon. Jeg jobber fortsatt og klarer meg bra. Men jeg bruker Kirkens Bymisjon. Jeg har tatt utdanning på veien. Tatt helsefagarbeider. Alle vi her går videre. Vi begynner her, så går vi oppover. Hvor vi ender opp er det ingen som veit.

Identitet – fra problem til ressurs

Resultatene av å delta i Nyby'n hadde hatt betydning for opplevelsen av seg selv. Fra å føle seg skamfull og utenfor, ble det beskrevet at man etter noen år i dette systemet opplevde seg som en ressurs i samfunnet: *Du føler deg anerkjent....som personen du er. Man har alltid tenkt at man var den eneste som hadde (disse) problemene. Før var det en klapp i bakhodet og "jævla idiot." Det er ingen her som ser på deg som sjuk i hue, som folk kan gjøre ute. Nå er vi en ressurs i samfunnet, som alle andre.*

NAV og andre

At ansatte i Nyby'n kunne delta i møter og prosesser med NAV ble trukket frem som svært viktig. Når NAV forsto at det skjedde en forandring og at deltakerne tok mer ansvar, ble det beskrevet at NAV fulgte opp med økt tillitt og at saker og ting ble lettere. Også politiet behandlet deltakerne annerledes når de visste at man brukte Nyby'n eller andre tiltak i dette systemet. Det virksomme var at disse tjenestene så at deltakerne prøvde å endre seg, og at de også faktisk endret seg: *Ting blei lettere, når de så at du prøvde og når de visste at du brukte dette stedet. Det er ikke bare motgang fra alle.*

Helse

Deltakerne fortalte at helsen var bedret i forhold til tannproblemer, og at opplevelsen av livsgnist og livskvalitet hadde blitt bedret og økt. Kontakt med fastlege og sykehus hadde blitt gjenopptatt. Man kunne også få til å søke og gjennomføre tverrfaglig spesialisert rusbehandling: *Jeg fikk det jeg trengte her, men jeg ville ha den siste biten også. Jeg fikk behandling, det var for å bli skjerma. Jeg hadde aldri klart å bo ute og gått her og gått av medisiner. Da måtte jeg ta noen grep for å få det til.*

Aktiviteter kveld og helg – nettverk og ordentlige ting

Å kunne fylle fritiden med fellesskap, samvær og *ordentlige ting* ble beskrevet som viktig: *Det var det som overraska meg mest. Det var at alle ting var så ordentlige. Det var profesjonelt.* Skigruppe, sykkelgruppe, svømmehall, treningsstudio, slalåm, turistforeningen, kino etc. ble beskrevet som en redning, fordi aktivitetene fylte et potensielt farlig tomrom, nemlig fritiden. For 50 kroner året fikk man et medlemskort som gjorde at man kunne bruke disse aktivitetene, noe som også hadde positive økonomiske konsekvenser. Aktivitetene bidro til å komme seg videre, både fysisk og sosialt: *Trening har vært redningen for meg. Det var den som hjalp meg med å få jobb, til å gå videre og ta noen små steg av gangen.*

Nyby'n's samarbeidspartnere

At Nyby'n har mange samarbeidspartnere i næringslivet hadde vært en viktig forutsetning for å kunne få prøve seg i ordinære jobber. Nyby'n kjente både firmaene og deltakerne, så de kunne gjøre en vurdering av hvor man passet inn. Dette ble i beste fall beskrevet som *bare å ta en telefon, så hadde man jobb dagen etterpå.* Effekten av dette var blant annet at de tidligere deltakerne ikke syntes det var vanskelig for dem å stille opp for Nyby'n dersom de ba om noe, fordi Nyby'n hadde hjulpet dem så mye på veien.

Familien

Flere beskrev at de tidligere ikke hadde hatt kontakt med familien. Det hadde vært slåssing, politianmeldelser og brudd i relasjonene. Flere hadde ikke regnet med at kontakten noen gang skulle gjenopprettes. Prosessene i Nyby'n hadde medført at mange skjønte hvilke feil de hadde gjort i forhold til familien, og at man hadde fått hjelp til å prøve å ta opp igjen kontaktene: *Du skjønner de feila du har gjort. Du bøyer deg for dem og tar kontakt. Det tok flere måneder før jeg turte å si "hei."* Flere hadde da erfart at kontaktene ble re-etablert etter en prosess. De som hadde barn hadde alle fått (ny) kontakt med dem og barna hadde vært med på flere av aktivitetene etter hvert (håndball-

og fotballkamper, hytteturer): *Vi skal på hyttetur i Trysil i fire dager.* FRI hadde vært en viktig forutsetning for å få til at familiene kunne delta i aktiviteter sammen.

3.1.3. Ansatte

Åtte ansatte deltok i fokusgruppeintervjuet. Av disse var det tre kvinner og fem menn. De som deltok hadde svært ulik fartstid som ansatt. Gjennomsnittet var tre og et halvt år. Utdanningsbakgrunnen var variert, og flere hadde egenerfaring med soning eller rusproblemer. Hovedinntrykket var at innholdet og organiseringen av arbeidet og tilbudet var knyttet til målsettingene, og at arbeidet var preget av romslighet og fleksibilitet, men fortsatt med noen utfordringer i forhold til andre aktører i rusfeltet.

Å jobbe tett sammen

Det er per i dag åtte ulike avdelinger relatert til Nyby's aktivetskafé. Deltakerne trakk fram at det å kunne jobbe tett sammen på tvers av avdelingene hadde veldig stor betydning, fordi man da bedre kunne tilpasse oppgaver, utfordringer og oppfølging til den enkelte gjest: *“Vi har delt inn i Bymisjonen i ulike virksomhetsområder. De er tett på Nyby'n. Det at vi kan jobbe tett sammen har veldig stor betydning.”*

Å lett kunne ta en prat med kollegaer i andre deler av virksomheten betydde at gjestens motivasjon lett kunne benyttes, og at nye tiltak for den enkelte raskt kunne igangsettes. Alternativt at man kunne komme tilbake til et annet tilbud med færre krav om det var ønskelig og nødvendig for en periode. Gjestene kunne begynne på Nyby'n aktivetskafé og klargjøre hvilke ressurser de hadde og undersøke nærmere hva de ønsker, for deretter å få (nye) oppgaver i tråd med økende motivasjon og mestring:

Mange av de som vi har fått gjennom hos oss, har først vært gjennom et løp her i Nyby'n. De har begynt her, bevist, motivert, er klare. Vi merker også at de herfra er veldig motivert, mer enn noen vi kanskje får tilsendt ellers, fra NAV, som vi sliter med å få i gang. De har begynt en prosess med folk her.

Innholdet i tilnærmingen – oppgaveorienteringen

Tilnærmingen til gjestene ble beskrevet på denne måten:

Vi møter folk der de er, tar dem på alvor, lytter til dem, er romslige, prøver å se etter løsninger, hva de kan være med på. Og så er det noe med at de skal få vist noen av de sidene de har. Som for eksempel, ut å jobbe i vaktmestertjenesten, eller man ser at Pedalen, det er

stedet for deg. Eller at de får lov å prøve seg i Kafeen her, eller på gjenbruksbutikken. Ved at det er litt sånn romslighet, og så får de til å blomstre...

Alle trakk frem at de ulike tilbudene, kombinert med sosiale aktiviteter på kveld og helg, skulle skape en helhet for gjestene. Dessuten ble det beskrevet at man tenkte helhetlig om den enkelte gjest:

Noen kommer her og skal benytte seg av tilbudet. Så ser man at de er uten fast bopel, og at det er en håpløs situasjon. Vi er i et nettverk, ett felleskap. Er det noen vi vet om som har en leilighet? Så viser det seg at man begynte å jobbe her, motivert av et ønske om å ta tak i livet sitt, men har en masse gjeld. Så prøver vi å spille på lag innenfor vårt virksomhetsområde, enten der er KB utvikling eller FRI, til å hjelpe hverandre. Har vi noen andre kontakter, har vi hørt om en praksis et sted? Sånn at man tenker helhetlig og ikke bare rigid.

Samtalen ble beskrevet som et viktig verktøy, men også det som ble omtalt som ”den oppgaveorienterte tilnærminga.” Å møte ansatte med tidligere egenerfaring kunne dessuten være med å utgjøre en viktig forskjell. Dette kunne bidra til skreddersøm ifht utfordringene som ble gitt, og dermed økt mestring. Hovedmålet ble beskrevet som å skape et nettverk hvor folk ble sett, hørt og tatt på alvor. Samtidig skulle det være en individuell målsetting for hver enkelt. Løsningene for én er ikke de samme som for en annen. Det ble trukket frem at man må tilby noe for at folk skal komme til et tiltak som Nyby’n aktivitetskafe. Dessuten skulle Nyby’n aktivitetskafe og de andre avdelingene skille seg fra offentlige og kommunale tilbud:

Mye av tanken er jo at du skal ut av kontoret og jobbe ”sammen med”, altså den oppgaveorienterte tilnærminga.. Det som også er annerledes, er den kontroversielle satsninga på mennesker med erfaringsbasert kunnskap, kombinert med utdanning.

Å kombinere ansatte med og uten egenerfaring med soning eller rusproblemer ble beskrevet som at man fikk både innside- og utsideperspektivene dekket i innholdet. Det ble en annen bredde i tilnærmingen, og en erfarings- og kunnskapsbase som gikk utover den i vanlige kommunale tilbud. Deltakerne mente dette hadde vært en uvanlig og vellykket sjanse å ta, men som betydde en særlig form for inkludering og som gjorde at Nyby’n kunne tilby gjestene noe annet enn andre tiltak. Ansatte uavhengig av bakgrunn kunne anvendes i alle typer kontakter; NAV, kommunen, andre rustiltak, fengsel, osv. Et annet moment som ble trukket frem var at innslaget av ansatte med egenerfaring kunne være et avgjørende punkt for hvorvidt hjelpen i Nyby’n ble oppfattet som, og kunne være, selvhjelp for enkelte gjester.

Å utvikle felles mål og å finne konkrete løsninger var eksempler på forutsetninger for at ansatte kunne hjelpe gjestene med endringsprosessene på en god måte i en oppgaveorientert tilnærming. For deltakerne i FRI hadde disse samarbeidsprosessene ofte var flere måneder før løslatelsen. Prosessene inneholdt gjerne gjennomføring av Egenutviklingsskolen og Vaktmestertjenesten. Deltakerne tenkte ikke at alle gjester måtte gå videre i avdelingene. Å la folk "få sjansen" ble beskrevet som en viktig strategi i innholdet for å finne felles og realistiske mål og å arbeide løsnings- og oppgaveorientert.

Roller og kultur

Noe av det deltakerne mente fungerte godt var at man ikke hadde definert de ulike rollene så veldig. Man var opptatt av å ha romslighet overfor kollegaer og en uformell tone mellom ansatte og mellom avdelingene. Samtidig fantes det en tydelig struktur i organisasjonen, og FRI hadde betydelig mer struktur:

Du kan ikke være noe tettere på enn det vi er da. Da har vi jobba i månedsvis før de kan løslates. Så henter vi vedkommende på porten, og alt er tilrettelagt. Du har en tilrettelagt arbeidssituasjon. Du bor i en bolig med mennesker, døgnet rundt. Ikke som vakt, men som et fellesskap. Det er de sårbare overgangene vi prøver å få til, sammen.

Det ble også redegjort for prosedyrepermer og rapporteringer, men at det kjentes befriende å ikke jobbe "så låst":

Vi møtes ofte, det er tett og det er hver dag...Litt uformell tone som gjør at det bygges et nettverk, istedenfor en sånn arbeidssituasjon med arbeidstaker-sjef. Du er del av noe som fungerer godt. Og da trenger man ikke definere de rollene så veldig. Det tror jeg er en unik greie her. Man er ikke så veldig opptatt av den defineringa, hvilken rolle. Det er ikke jeg som sjef, eller NN som sjef, som bestemmer. Det blir tatt i fellesskap: "Er det litt tøft om dagen? Vi tar en tur ned til NN og hører hva han har å si.

Åpen kommunikasjon og relasjonsbygging i og med fellesskapet så ut til å utgjøre en faglig tilnærming i arbeidet. Skillelinjene mellom erfaringskunnskap og teoretisk kunnskap ble også beskrevet som ikke så tydelige. Dette berørte spørsmålet om hva som er "faglighet." Det ble i denne sammenhengen trukket frem at tradisjonelt i rusfeltet arbeides det målrettet og metodisk med utgangspunkt i ulike profesjoner, men at det i Nyby'n var likeså viktig at det faglige innholdet, roller og kultur var preget av at ansatte hadde "sett" noen i løpet av dagen og gitt én eller flere en god opplevelse av mestring, for eksempel ved å gi spontane og konkrete tilbakemeldinger:

Når man først er sammen om oppgaven, så kommer man i løpet av dagen med tilbakemelding: Åssen gikk det med det vi snakka om sist? Har det ordna seg? Så bra at det gikk sånn Det kan være like viktig det, som å produsere oppgaver...

Det første jeg lærte her var at ingen skal sitte alene når de kommer inn her, og det skal alltid være lys på bordet. Det var en hyggelig ting å være det første jeg fikk beskjed om. Den er jo fin, den tanken der, at det er noe av det som står høyt.

Samarbeidet med NAV og andre tiltak

For den enkelte gjest mente deltakerne de kunne være en los ut i verden. De var opptatt av å ha et godt samarbeid med NAV. Rollen i forhold til NAV ble beskrevet som å tale gjestens sak, samtidig som deltakerne ønsket å være realitetsorienterte i situasjoner som tydeligvis ikke fungerte. Det ble trukket frem at også andre avdelinger enn KB utvikling kunne fungere som ledd i en vurdering av arbeidsevne. Mestringen gjestene erfarte også i andre avdelinger burde vurderes av NAV som en investering i endring. Deltakerne mente Nyby'n og de andre avdelingene var et supplement til det øvrige tilbudet. Det ble beskrevet slik:

Vi skal ikke bli likt. Vi må jo dekke et område som kommunen eller førstelinjetjenesten ikke kommer inn i. Sånn at vi dekker noen kriker og kroker. Og gjennom at vi har en blanding av frivillige og ansatte, kan drifte forholdsvis lave budsjetter. Så har du jo da at vi kan ha åpent i helger og kvelder, bland annet på FRI, som setter inn støtet i helgene, feriene og kveldene. På en måte så er det et løp du kan gå. Du kommer, de fleste går gjennom egenutviklingsskolen, så er det videre i vaktmestertjenesten, der er de fleste. Så er det videre til KB utvikling eller over i ordinært arbeid. Noen få får også bare lov til å være her. Kanskje de ikke bør gå videre?

Et forhold som ble trukket frem var at ansatte i Nyby'n av og til kunne føle seg ansett som amatører fra profesjonelle fagfolk i kommunale eller statlig tiltak. Deltakerne mente det hadde vært ønskelig med noe større aksept for den jobben som ble gjort, og at den hadde blitt mer verdsatt. Samtidig mente flere at det hadde vært en positiv utvikling omkring disse forholdene sammenliknet med starten i 2004 og tiden etterpå. Særlig gjaldt dette politisk/faglig-administrativt nivå i Drammen kommune.

Samarbeid med næringslivet

Deltakerne trakk fram fordelene Nyby'n hadde i form av et tett kjennskap til og samarbeid med næringslivet. Det betydde at en gjest kunne få tilbud om praksis i en ordinær bedrift eller virksomhet ubyråkratisk og raskt, alt etter motivasjon og innsats:

Et annet poeng er at vi også samarbeider med næringslivet. Som også kan ta inn mennesker i en praksisperiode. Mennesker som vært her burde kanskje fått en mulighet til å prøve seg. Det er noen som har gått den veien. De er i jobb i dag.

Deltakerne trakk frem at i slike prosesser koples alltid NAV inn.

Helse

Også i forhold til helsetjenesten ønsket deltakerne å være en samarbeidspartner og et supplement. Et eksempel som ble trukket frem var å kunne holde logistikken rundt en person som det for tiden var uro rundt eller som var bostedsløse. Å være et sted hvor spesialisthelsetjenesten kunne sende en beskjed til en bestemt person var et annet eksempel:

Da er vi tilbake på at vi er et supplement. Dette er et frivillig tiltak, så det er på en måte opp til deltager å benytte oss der. Noe vi veldig ofte blir invitert til. Fordi det er en relasjon i bunn. Det være seg det å holde litt logistikk for en deltager som det er mye rundt. Dette er kanskje den faste tilholds plassen som den deltageren har i løpet av uka. Det kan være spesialisthelsetjenesten som sier: "Har du noe mailadresse som jeg kan sende en beskjed til?" Ja, det har de, de kan sende de hit til NN, for eksempel. Hvorpå vedkommende kan støtte, motivere til å gå, ikke minst. Være en part.

I og med at rusavhengighet, og behandling av rusavhengighet, i forhold til dagens lovverk er knyttet til helsetjenesten, ble det også diskutert om Nyby'n og andre lokalbaserte tiltak kunne ansees å være behandling. Det var delte oppfatninger om dette:

Jeg ville jo si det at selvhjelp, det er veldig viktig og avgjørende punkt i din rehabilitering, som består av behandling, terapi andre ulike. Når man kommer hit så er man litt på selvhjelpssiden, med en stor porsjon støtte og veiledning. I en annen selvhjelpsgruppe så har man kortere hjelpetid, støttespillertid, og her har man lenger. Men på en måte så er det fortsatt hjelp til selvhjelp.

En annen deltaker trakk fram at:

Terskelen her er lavere for å komme inn. Målet må nødvendigvis ikke bli behandling heller. Det er vel vanskeligere å komme inn døra her hvis du visste at: "går jeg inn dit, så må jeg behandles." Men hvis man kan ha følelsen av at "jeg ønsker å behandles, fordi jeg vil være en del av nettverket her, og der hvor jeg er nå så er det vanskelig". Å gi nok push til å ønske en endring.

Prosessene kunne også gå andre veien, at gjestene etter en tid i Nyby'n kunne ønske seg mer spesialisert behandling for rusproblemene.

Rammebetingelser for tjenestetilbudet

Deltakerne trakk frem at tilbudet kunne ses på som en mulighet over tid for gjestene til å komme seg inn i et annet system (det vanlige samfunnet). Dessuten var tilbudet ikke tidsbegrenset. I Nyby'n og de fleste andre avdelingene kunne gjestene få øve seg i å være på nye arenaer. For tiltak innen tverrfaglig spesialisert behandling kunne Nyby'n være et sted hvor personer som skulle skrives ut kunne komme på dagtid og jobbe, som en del av overgangen. Frigangsavtaler ifht overgang fra soning var et annet eksempel. For å kunne jobbe individuelt med den enkelte ønsket deltakerne seg en ordning med en viss finansiering av plassene, utover de plassene som det var finansiering på per i dag:

Vi greier oss fordi vi har med oss næringslivet, og fordi vi får statlige midler. Gaver. Det går, men det er akkurat så det går. Det er ikke noen sikker framtid. Det går fra år til år.

Forandringer i kommuneøkonomien så ut til å påvirke hvor forutsigbarheten i økonomien:

Plutselig så var XX kommune inne, de kom...men ble det kutt i budsjettene, så ble den krana skrudd igjen. YY kommune, de kutta igjen, men nå har de åpna opp litt igjen. ZZ har åpna litt, men ÆÆ, de sa nei.

Fremtiden

Å bli oppfattet som en seriøs aktør av samarbeidspartnerne var viktig for deltakerne:

Det har vært jobba mye med. Du ser at vi blir invitert inn på arenaer vi aldri har vært før. Vi blir invitert inn for å diskutere ruspolitisk handlingsplan. Det samme når det gjelder det boligsosiale feltet, når det kommer i gang. Kommunene er veldig obs på oss nå, i forhold til det de var kanskje bare et par år siden. At vi har ideer og visjoner.

Noen trakk frem at fordi antallet gjester trolig ville øke også i årene som kommer, og fordi det kanskje fortsatt ville herske en viss usikkerhet ifht økonomi, så burde SKBD tenke nytt og kanskje vurdere å slå seg sammen med flere frivillige/ideelle organisasjoner:

Jeg tenker at vi får større mengde gjester, vi får flere i nettverket. Må vi tenke litt nye tanker? Ikke fordi det er dårlig det vi har, men å bli bedre, hvis det er målsettinga. Skal vi slå oss sammen flere organisasjoner? Til å skape mer variert aktivitet? Skal vi åpne huset, her mer? Vi har vært litt aleine med å ha kveld og helgetilbud. Skal vi bruke dette mer, for å skape enda mer bredde i aktivitetstilbudet? Det er noe vi kan gjøre noe med, selv om vi er like fattige som vi var i fjor eller neste år. Ta med flere organisasjoner som også driver for små midler, uten å tenke så stort.

Poenget med dette skulle være å skape en enda større bredde i aktivitetstilbudet. Ansatte spekulerte på om kanskje kommunene i lys av samhandlingsreformen skulle basere seg på erfaringskunnskapen og påvirke videreutvikle tilbudene som finnes i Nyby'n, fremfor å lage nye selv. Det særskilte samarbeidet med næringslivet kunne kommunen i så fall få til gjennom Nyby'n.

3.1.4. Samarbeidspartnere

Det var fem representanter fra ulike samarbeidspartnere som deltok. Disse hadde ulik bakgrunn for samarbeidsposisjonen med Nyby'n da de representerte både kommune, fengsel og behandlingsinstitusjoner. Hovedinntrykket var at samtlige var opptatte av at tilbudet var et reelt lavterskeltilbud der brukere kunne begynne i det små for å føle mestring sammen med andre. Dette skaper igjen hjelp til å komme seg steg videre inn i både sosialt fellesskap og arbeidsliv.

Lavterskeltilbud som utfyller de offentlige tjenestene.

Alle samarbeidspartnerne opplevde Nyby'n som et lavterskeltilbud som utfyller et rom som de offentlige tjenestene ikke fyller:

De er de eneste som har et godt lavterskeltilbud til de som virkelig trenger det. Ellers så får de ikke noe tilbud. Så vi er avhengig av at de eksisterer for at folk i den gruppen, som ikke kvalifiserer til noe annet, får noe.

Deltakerne uttrykte at dette kunne skje fordi de hadde et lavterskeltilbud, der brukerne virkelig kunne begynne i det små:

Det er det med å få den virkelige lavterskelen (...) det er jo et lavterskeltilbud. Jeg tenker at en ting som er så fint er at du kan begynne i det små. (...) kanskje bare en halv dag i uka, eller om du så er bare en time.

Alle deltakerne var enige i at et slikt lavterskeltilbud gjorde at brukerne følte seg aksepterte. Det var tillatt å gjøre feil, men være velkommen igjen, samt at du kunne komme når du ville. Som en deltaker fortalte: ”Er du rusa der, blir du bedt om å gå, men du er velkommen igjen.”

De opplevde at ved at Nyby'n hadde et arbeidsfokus så var dette en grunnpilar i lavterskeltilbudet:

I forhold til arbeidsfokus så tenker jeg at dette her er en grunnpilar, og en lavterskel, ofte det første skrittet. Det kan være skritt nr to og tre også.

Møteplass for sosialt felleskap og hjelp til å komme seg videre i livet

Deltakerne var enige om brukerne deres opplevde at Nyby'n var et sted å møte andre. Det var dessuten et sted å føle felleskap og det å kunne gjøre noe meningsfullt sammen med andre i samme situasjon. Denne møteplassen opplevde de hjalp brukere til å bli motivert til å komme seg videre i livet. De opplevde at det var et sted der brukerne kunne begynne i det små – det er et sted å komme til, å starte dagen, begynne å få rutiner og føle at du duger til noe. En av deltakerne beskrev dette slik:

(...) er fordi det er et holdepunkt, det er et sted som de føler tilhørighet til. Det er et sted de kan komme å snakke med andre, møte andre kjente som også er interesserte i å endre livet sitt.

Frivillighet og fagkompetanse

Deltakerne la vekt på at det var mest styrker og noen mulige forbedringspotensialer ved å bruke frivillige. Det var aller mest positivt og veldig viktig at frivillige brukes, da det handlet om å kjenne seg igjen, noen å identifisere seg med. De var opptatte av at ved å bruke frivillige kunne også sjansen for at det ikke skjedde ”belæring” ved at brukerne opplevde at det kom noen bedrevitere som skulle fortelle hvordan de skulle leve livene sine:

Det er veldig positivt. Det er mennesker, ofte på samme alder, som de har kjent fra tidligere, men likevel klarer å identifisere seg med. Ikke noe belæring, ikke noe bedrevitere som skal komme og fortelle dem om hvordan de skal leve livet sitt. Jeg tror de som jobber frivillig klarer å nå dem på en helt annen måte enn for eksempel verdens beste hjelpeapparat.

Samtidig var deltakerne opptatt av at det måtte være en balansegang med fagkompetanse. Denne fagkompetansen kunne være i form av ansvarsgrupper, som en av deltakerne fortalte: ”(...) samtidig så tenker jeg at det er viktig å ha for eksempel en type ansvarsgrupper rundt de i tillegg. Jeg synes det er en styrke.”

Deltakerne ønsket at Nyby'n var opptatt av varsomhet rundt taushetsplikten når det gjaldt bruk av frivillige. Noen ganger kunne Nyby'n hjelpe for fort, som en av deltakerne beskrev :

Det er veldig mye bra med frivillighet, men noen ganger kan jeg savne noe mer fagkompetanse i bønn. (...) Det kan være tidligere brukere, masse flott kompetanse. Så kan det komme inn en setting... og det er ikke så lenge siden du... for at både den ene dagen er du bruker, så går det noen måneder, så er du inni systemet, så er du en frivillig. Så blir du involvert i ting, så sitter di på den andre siden og skal møte en annen bruker. Taushetsplikten der, hvor godt sitter den i forhold til det du går ut med? Der tror jeg det kan være noen utfordringer, noen ganger. I forhold til å overholde taushetsplikt.

Samhandling med og om brukeren

Deltakerne fortalte at de syntes at de ansatte ved Nyby'n var veldig gode til å samhandle, både med brukeren, men også med samarbeidspartnerne om brukeren:

De er gode på samhandling med brukeren, opplever jeg. De er flinke til å legge til rette for brukerens behov, og ser den enkelte personen. Spesielt i forhold til de som har en svak tilknytning til arbeidslivet. Der hvor det er kriminalitet og rus og... De er jo litt spesialister på de områdene der. Så vi har lett for å bruke det tiltaket.

Det ble trukket frem at det var lett å ringe til Nyby'n, og at når man ikke fikk svar så ringte de alltid opp igjen. De stilte også opp på ansvarsgruppemøter, noe som var veldig nyttig:

Jeg har jo vært på telefonen med de noen ganger, og jeg blir alltid veldig godt mottatt.(...) Fra første samtale så var det kjempebra. De stiller opp med en gang og gjør en god jobb.

De opplevde Nyby'n som et tilbud som utfylte det offentlige tilbudet ved at de tilbød samhandling om brukere der andre ikke hadde lyktes.

Gode aktiviteter – fungerer også som sosial trening

Samtlige av deltakerne var enige om at aktivitetene som ble tilbudt var veldig gode, og fungerte som sosial trening. De var arbeidsrettede, ved at de hjalp brukerne til raskt å komme i aktiviteter, bruke kroppen og få arbeidstrening, for eksempel i bruktbuikken og vaktmestertjenesten:

I vaktmestertjenesten jobber de i små grupper (...), og det har hjulpet folk til å ta et skritt videre. I forhold til de som har en større problematikk, så synes jeg de tiltaka har vært gode. I forhold til bruktbuikken, den er veldig bra, for det er en lavterskel bruktbuikk, hvor du kan kjøpe billig. Så mange av brukerne våre, der du kan få kjøpt det du har lyst på og trenger for en billig penge (...) så får du sosial trening av å stå i butikken.

De mente også at egenutviklingsskolen bar veldig bra og populær og hjalp brukere til å få motivasjon til å komme seg videre i livet: "Å delta på egenutviklingsskolen (...) har vært udelt positivt." En annen fortalte videre: "Den erfaringen vi har med egenutviklingsskolen er at det er et kjempebra kurs. For det er et kurs som pasienten har mulighet til å ta ved siden av behandlingen." En annen utdypet: "Jeg støtter om det. Det er veldig mange som har hatt god nytte av egenutviklingsskolen. Veldig relevant for veien videre."

Samtidig opplevde deltakerne at de kunne ha tenkt seg flere aktiviteter tilrettelagt for kvinner: ”Jeg kunne ha tenkt meg flere aktiviteter rettet mot jentene. Litt som ikke var så røft og så fysisk krevende. En aktivitet som kunne fange dem litt og.”

Kunnskapsformidler

Deltakerne var også meget fornøyde med temakveldene som ble tilbudt. De ble opplevd som meget relevante og interessante:

For det første så er temakveldene veldig retta mot mennesker som kanskje har levd et ikke helt A4-liv. De møter andre som de kan dele erfaringene sine med, pluss at det er veldig interessante foredragsholdere, veldig relevante temaer, og det er sånn bra og fin atmosfære der. Du kan komme dit, og du blir møtt og dørstokken er lav.

Gjennom dette ble også Nyby'n en kunnskapsformidler til dem som var interesserte. Deltakerne opplevde at temaene var veldig gode og at Nyby'n var gode til å legge dette frem ulike temaer om psykisk helse og rus. Dette bidro til å øke kunnskapen om målgruppen hos samarbeidspartnerne og andre.

3.2 Kvantitative funn

3.2.1 Bakgrunnsdata for deltakerne i spørreskjemaundersøkelsen

Brukere

Det var 31 brukere som besvarte spørreskjemaene. Aldersspredningen var mellom 26 til 62 år. Det var fem kvinner, 25 menn og én som ikke hadde oppgitt kjønn. Disse representerte følgende aktiviteter: En var gjest i kafeen, to var ukjent, 28 var fra Nyby'n aktivitetskafé. Måten brukerne oppga at de hadde blitt rekruttert til aktiviteten var slik: Seks kom inn døra på egen initiativ, seks via venner/bekjente, sju via Senter for rusforebygging/sosial- og ruskonsulent i Drammen kommune, tre fra behandlingsinstitusjon, sju via FRI/fengsel, og én ukjent.

22 oppga å være aktive brukere på det tidspunktet de fylte ut spørreskjemaet, Ni hadde vært aktive mellom 0-9 mndr. Mens 13 oppgav at de hadde vært aktive de siste 10-12 mndr.

Åtte av dem som fylte ut besvarte at de var tidligere brukere. To besvarte at de hadde vært brukere for inntil seks måneder siden. For seks hadde det vært mer enn 12 måneder siden de hadde vært aktive i Nyby'n. Alle 31 hadde besvart at de hadde deltatt på flere aktiviteter og de aktivitetene som

gikk igjen var: Gjest i kafeen, vaktmestertjenesten, Egenutviklingsskolen, Gjenbruk, Pedal og Sykkel, Kjøkkentjeneste, Motivasjonskvelder og aktivitetstilbud.

Ansatte

Det var 15 ansatte som besvarte spørreskjemaene. Aldersspredningen var mellom 26 til 59 år. Det var fem kvinner, åtte menn og to som ikke hadde oppgitt kjønn. De som svarte hadde vært ansatte fra to uker til mer enn tre år. Måten de ansatte oppga at de hadde blitt rekruttert som ansatt var: Sju søkte på jobb, én via venner og bekjente, to via FRI og fire hadde ikke besvart.

Samarbeidspartnere

11 samarbeidspartnere hadde fylt ut spørreskjemaet. En av disse hadde valgt å fylle ut et samlet spørreskjema for hele arbeidsplassen fremfor individuelt. Fem av besvarelsene var fra Drammen kommune, ett fra Hassel Fengsel, ett fra Drammen Fengsel, ett fra NAV Drammen og to fra Bragernes behandlingssenter. De som svarte hadde samarbeidet med Nyby'n ved mer enn tre år (ni stykker), inntil tre år (én) og under to år (én).

De som svarte oppga å ha blitt kjent med de ulike aktivitetene til Nyby'n gjennom Senter for rusforebygging (Drammen kommune), informasjon fra Nyby'n ved åpningen, gjennom andre deler av Kirkens Bymisjon, eller via brukeres omtale eller via kollegaer.

3.2.2 De ulike målgruppens besvarelser på påstander

Spørreskjemaene stilte opp syv ulike utsagn som deltakerne skulle verdisette ved å sette en ring rundt et tall på en skala fra én til seks, der seks uttrykker et utsagn de er sterkt enig i, og én er et utsagn de er sterkt uenig i. Disse tallene blir under presentert som gjennomsnitt, samt at det fremkommer hva den laveste og høyeste skåren var pr påstand. I tillegg var det to åpne spørsmål på dette spørreskjemaet der svarene også vil bli presentert.

Påstand	Brukere	Ansatte	Samarbeidspartnere
<i>Aktivitetene oppleves som helhetlige</i>	5.5 Laveste skåre: 4 Høyeste skåre: 6	5.1 Laveste skåre: 4 Høyeste skåre: 6	4.9 Laveste skåre: 3 Høyeste skåre: 5
<i>Aktivitetene bidrar til å hjelpe deltakerne</i>	5.5 Laveste skåre: 3 Høyeste skåre: 6	5.3 Laveste skåre: 4 Høyeste skåre: 6	5.5 Laveste skåre: 4 Høyeste skåre: 6
<i>Å holde seg rusfri i lengre perioder</i>	4.7 Laveste skåre: 2 Høyeste skåre: 6	5.6 Laveste skåre: 5 Høyeste skåre: 6	4.4 Laveste skåre: 3 Høyeste skåre: 5
<i>Å få bedre helse</i>	4.9 Laveste skåre: 3 Høyeste skåre: 6	5.1 Laveste skåre: 4 Høyeste skåre: 6	4.5 Laveste skåre: 3 Høyeste skåre: 6
<i>Å føle mestring</i>	4.9 Laveste skåre: 3 Høyeste skåre: 6	4.7 Laveste skåre: 4 Høyeste skåre: 6	5.8 Laveste skåre: 4 Høyeste skåre: 6
<i>Å fylle dagen med noe meningsfullt</i>	5.6 Laveste skåre: 4 Høyeste skåre: 6	5.6 Laveste skåre: 5 Høyeste skåre: 6	5.2 Laveste skåre: 4 Høyeste skåre: 6
<i>Deltakerne finner ut hva de vil gjøre videre i livet</i>	5.4 Laveste skåre: 3 Høyeste skåre: 6	4.5 Laveste skåre: 3 Høyeste skåre: 6	3.8 Laveste skåre: 3 Høyeste skåre: 5

Tabell 1 De ulike målgruppenes besvarelser på ulike påstander.

Ingen svarte null, én eller to på noen av påstandene. Det var enighet på tvers av ansatte, deltakere og samarbeidspartnere på alle påstandene i spørreskjemaene. Det var få kvinnelige brukere som svarte, men de som har svart var like enige som mennene om det som er viktig. Det var stor aldersspredning blant brukerne som svarte (26 år -62 år), og det så ikke ut som om alder slo ut på funnene. Det var få deltakere fra behandlingsinstitusjoner (tre stykker). Herfra kan det være et potensiale for rekruttering av brukere til Nyby'n sine aktiviteter. Vi forstår svarene samlet slik at målgruppen til Nyby'n trenger god tid til sine bedringsprosesser. Nyby'n sin faglige virksomhet hjelper til med at den enkelte klarer å holde seg rusfri, også over lengre tid. Brukerne fikk hjelp til å fylle dagen, kvelden og helgene med noe meningsfylt. De opplevde også å få hjelp med helsemessige forhold. Ansatte og samarbeidspartnerne opplevde i noe mindre grad at brukerne fikk hjelp til å finne ut av hva de vil gjøre videre i livet, mens brukerne ga uttrykk for at de nettopp fikk hjelp til dette.

3.2.3 Målgruppens besvarelser på de åpne spørsmålene

Her presenteres hva deltakerne skrev på de åpne spørsmålene i spørreskjemaet. Til slutt kommenteres tabellene i sammenheng.

Spørsmål: *Hva kunne du ha tenkt deg annerledes med aktivitetene relatert til Nyby'n?*

Brukere	Ansatte	Samarbeidspartnere
Alt er bra		<p>Bedre kommunikasjon, informasjon i enkeltsaker.</p> <p>Forbedringspotensialer på tilbakemeldinger</p> <p>Fungerer bra, men kan vel bli enda litt bedre på å gi hverandre tilbakemeldinger når det er nyttig</p> <p>Bedre forståelse for forskjeller mellom kommunal og privat virksomhet, oppgavene vi gjør og hvorfor vi gjør som vi gjør.</p> <p>Bedre/mer åpen kommunikasjon.</p> <p>Fungerer bra, ønsker mer informasjon.</p> <p>Faste jevnlig samarbeidsmøter hvor informasjon oppdateres/utveksle erfaringer.</p> <p>Mer informasjon rettet mot innsatte, men dette får de innsatte gjennom FRI.</p> <p>Har hatt godt samarbeid i mange år</p> <p>Regelmessig kontakt/informasjon</p>

Tabell 2 De ulike målgruppens besvarelser på hva de kunne ha tenkt seg annerledes

Spørsmål: *Fremstår aktivitetene som sammenhengende og helhetlige?*

Brukere	Ansatte	Samarbeidspartnere
<p>29 besvarelser:</p> <p>- Ja: 27</p> <p>- Nei: 2</p>	<p>14 besvarelser:</p> <p>- Ja: 12</p> <p>- Nei: 2</p>	<p>14 besvarelser:</p> <p>- Ja: 8</p> <p>- Nei: 1</p> <p>En kommentar: Synes spørsmålet er uklart. Sammenhengende og helhetlig ift hva?</p>

Tabell 3 De ulike målgruppens besvarelser om aktivitetene fremstår sammenhengende og helhetlige.

Spørsmål: *Noe annet du har lyst til å legge til?*

Brukere	Ansatte	Samarbeidspartnere
<p>Har bare positive ting å si om KBD. Bra sted for dem som har slitt med rus tidligere.</p> <p>De som frekventerer Nyby'n aktivitetskafé må slutte å kalles seg helt rusfrie. Rusfrie er</p>	<p>Kunne ønske noe mer variert (kanskje i samarbeid med andre organisasjoner).</p> <p>Tilbudet utfyller det offentlige, det er likevel viktig med forutsigbar økonomi for</p>	<p>Ønskelig med noe mer aktivitet som kan fenge kvinner og noe som ikke krever så god fysikk/styrke. Et kjempegodt tilbud!!!</p> <p>Ønsker økt forståelse/kunnskap</p>

<p>nulltoleranse inkl metadon og subutex.</p> <p>Rusfri hverdag pluss mange nye venner.</p> <p>Aktivtetskafeen har for meg vært helt avgjørende og enestående for at jeg nå er ute av rus og kriminalitet og for å ha kommet i fast jobb. Personlig kan jeg ikke få fullrost tilbudet</p> <p>Drammens absolutt beste tilbud</p> <p>Dette er et fantastisk sted for de som trenger det.</p> <p>Et enestående tilbud det ikke finnes noe alternativ som gjør samme nytten. Har bidratt til å gi meg mening og innhold i livet etter rusbehandling og et nettverk å bygge videre på.</p> <p>Dette har vært en fantastisk opplevelse å være her. Bare gode ord å si om plassen. Opplever noe nytt hver dag. Fantastiske arbeidskamerater å jobbe sammen med. Nesten aldri nei å høre.</p> <p>Bare positivt alt sammen. Jeg har en fin plass å komme for å jobbe</p> <p>Fint miljø og hyggelig atmosfære</p> <p>Drammens beste tilbud til rusavhengige og eks-kriminelle</p> <p>KB er et veldig godt tilbud til dem som vil</p> <p>Synes det er bra!</p> <p>Veldig veldig positivt tilbud til oss som har trengt det samt enkelte har fått fast lønnet arbeid i Nyby'n</p> <p>Det skulle ha vært oppe lengre et par kvelder i uken</p>	<p>framdrift og ansatte.</p> <p>Kanskje noe mer individuell bistand til personlige utfordringer, for eksempel papirer, NAV-søknader osv.</p> <p>Mer bruk av motivasjonspenger.</p> <p>Mer variasjon i det daglige tilbudet.</p> <p>Flott atmosfære og miljø. Jeg har jobbet med KB i 8 år og har registrert at Nyby'ns aktivitetskafe er "hertet" eller midtpunktet/ utgangspunktet for de fleste andre avdelinger.</p> <p>Det er et tilbud som er viktig for de som strever på "livets landevei"</p> <p>Tilbudet er helt enestående i sitt slag og tetter "hull" i systemet der det ikke er mange andre alternativer</p> <p>Ukentlige fellesmøter med deltakere, planlegging av uka sammen med deltakerne</p>	<p>om hverandres arbeid, rolle og funksjon, lovverket kommuneansatte jobber etter og må forholde seg til.</p> <p>Nyby'n er et flott tiltak som har stor betydning for mange brukere!</p> <p>Savner aktiviteter tilpasset kvinner.</p> <p>Vi ser på samarbeidet med FRI som svært viktig, ikke minst for innsatte, men også for ansatte.</p> <p>Det er viktig for kriminalomsorgen å ha seriøse samarbeidspartnere som kan tilby en god oppfølging av innsatte.</p> <p>Mitt personlige synspunkt er et ønske om et mer tettere samarbeid når det gjelder regelmessige og faste informasjonsmøter med FRI og Hassel.</p> <p>Synes det er et fantastisk bredt sammensatt tiltak som favner mange svake i samfunnet.</p> <p>Regelmessig kontakt/informasjon</p> <p>Hyggelige ansatte. Bestandig blitt tatt godt imot.</p>
---	--	---

Tabell 4 De ulike målgruppens besvarelser på noe annet de ønsket å legge til.

Oppsummering av svar på åpne spørsmål

Brukerne ga uttrykk for at aktivitetene var tilfredsstillende, mens de ansatte pekte på et ønske om ytterligere variasjon. For å få dette til ble det foreslått å samarbeide med andre organisasjoner. Samarbeidspartnerne hadde heller ikke spesielle kommentarer til aktivitetene, men trakk fram behovet for aktiviteter tilpasset kvinner. Samtidig kom det ikke fram fra kvinnelige brukere noe slikt ønske eller behov.

Brukere, ansatte og samarbeidspartnere ga uttrykk for at aktivitetene fremstår som sammenhengende og helhetlige. Dette kan henge sammen med at aktivitetstilbudene er bredt og tilpasses individuelt.

Ansatte pekte på at aktivitetstilbudet supplerer det offentlige systemet. Samarbeidspartnerne ga uttrykk for noe av det samme. De ønsket seg endringer når det gjelder informasjon, regelmessig kontakt og avklaring av ansvar, roller og funksjon.

Brukerne ga uttrykk for at aktivitetstilbudene har hjulpet dem og fremstår som svært gode og virkningsfulle. Det fremkom en potensiell konflikt rundt begrepet ”rusfri” i forhold til personer i legemiddelassistert rehabilitering. Noe lengre åpningstid om kvelden ble etterlyst.

3.3 Hovedinntrykk av funnene

Når funnene fra alle fokusgruppene og spørreskjemaene ses under ett kan hovedinntrykket fra disse forstås og uttrykkes som *Springbrett og anerkjennelse i en oppgavebasert tilnærming*.

Hovedinntrykket rommer de mange muligheter som innholdet i Nyby'n aktivitetskafé gir deltakerne i forhold til å prøve ut og satse på mulige endringer i livet. Som et bidrag til å kunne mestre utprøvingen og endringene brukes anerkjennelse som et viktig virkemiddel. Både mulighetene for å prøve ut endringer og arbeidet med anerkjennelse starter med og vedlikeholdes gjennom individuelt tilpassede oppgaver. Det sammenhengende og helhetlige i tilbudet på individuelt nivå synes å henge sammen med den oppgavebaserte tilnærmingen.

Kapittel 4: Diskusjon

Hovedinntrykket er at SKBD Nyby'n aktivitetskafé har lyktes i å skape et aktivitetstilbud som gir mulighet til menneskelig vekst og utvikling. I tillegg fremstår aktivitetene med et inviterende og anerkjennende særpreg som gjør at målgruppen føler seg hjemme der og har lyst til å bidra og delta. Om dette også gjelder for dem som ikke har deltatt i evalueringen vet vi ikke. I denne evalueringen undersøkte vi hvordan de ulike aktivitetene bidrar til å gi et helhetlig og sammenhengende tilbud til den aktuelle målgruppen ved Nyby'n Aktivitetskafe. Diskusjonen av funnene vil bli knyttet til (a) *SKBD sine egne mål*, og (b) *Offentlige strategier og rapporter*.

4.1. Funnene diskutert opp mot SKBD sine egne mål

Gjennom denne forskningsbaserte evalueringsstudien dokumenteres det at Nyby'n aktivitetskafé langt på vei har nådd sine egne mål. Dette bekreftes gjennom de svarene studiens ulike målgrupper har gitt. Ved oppstarten av Nyby'ns aktivitetskafé i 2004 ble det formulert ti mål for virksomheten, som ytterligere ble utvidet med tre nye mål gjennom at avdelingene FRI og KB Utvikling ble etablert (disse ble tidligere presentert i kapittel 1.2). Samlet sett handler disse målene om at aktivitetene til Nyby'n aktivitetskafé skal bistå målgruppen i å styrke deres tro på egne muligheter, skape nettverk, holde seg rusfri i lengre perioder, bedre deres helse, føle mestring, fylle dagen med noe meningsfullt, og at aktivitetene og jobben som gjøres der hjelper deltakerne til å finne ut hva de vil videre i livet. I tillegg er det et mål at aktivitetstilbudet fremstår som helhetlig og sammenhengende.

Empirien i denne studien viste at det var stor enighet på tvers av ansatte, brukere og samarbeidspartnerne om at aktivitetene relatert til Nyby'n aktivitetskafé hjelper brukerne til å nå de ovennevnte målene. Med utgangspunkt i dette så kan man si at Nyby'n sin faglige virksomhet hjelper til med at den enkelte klarer å oppnå mer ruskontroll og holde seg rusfri over lengre tid. Brukerne fortalte at de hjalp hverandre til å ikke få tak i rusmidler. I tillegg støttet de hverandre dersom de hadde dårlige dager ved aktivt å invitere dem som slet inn i aktiviteten igjen på et senere tidspunkt (raskt, helst dagen etter). Dette beskrev de som en sosial støtte som var veldig viktig. De tidligere brukerne understøtter dette ved å forklare at ved å ikke ha rus som tema, blir også fokus på rus mindre.

Brukerne får hjelp til å fylle dagen, kveldene og helgene med noe meningsfylt. Dette bidrar til at brukerne får en struktur med rutiner i hverdagen sin. I tillegg beskriver de at gjennom å få denne strukturen ved å vite hva og når som skjer, så begynner man å sette pris på det sosiale. Dette bidrar igjen til å øke det sosiale nettverket for målgruppen. Dette understøttes av en forskningsbasert

evaluering gjort av meningsfull aktivitet for i rehabilitering av rusmisbrukere innen Blå Kors Øst (Ness og Borg, 2012). Dette understrekes også av Helsedirektoratet (2012) der de påpeker at for å øke livskvalitet og selvfølelse i behandling og forebygging av rus handler om at personene har og finner meningsfulle aktiviteter, finne jobb, samt å øke det sosial nettverket.

Brukerne opplever også å få hjelp med helsemessige forhold. Det fremheves at man begynner å få rutiner med fysisk aktivitet og bedre kosthold. Dette stemmer også med fokuset helsedirektoratet har i sin publikasjon som heter ”aktivitetshåndboken (2009), der de fremhever fokuset på fysisk aktivitet og helse i rusforebygging og behandling. De tidligere brukerne fortalte også om at det gjennom å delta på aktivitetene hadde de fått gjenopptatt kontakt med fastlegen sin og sykehus. I tillegg fortalte de at de fikk økt livsgnist og til slutt en bedre livskvalitet ved å delta.

I tillegg beskriver både nåværende og tidligere brukere at det har vært positivt for deres familierelasjoner å ha deltatt ved Nyby'n. De har beskrevet brutte relasjoner som har blitt gjenopptatt, samt positive endringer i sin egen atferd over lang tid som gjorde at de kunne re-etablere og vedlikeholde sine relasjoner med familie, venner og kolleger, som er viktig i behandling og forebygging av rus (Lossius, 2011).

Både brukere, ansatte og samarbeidspartnere er opptatt av at Nyby'n er et lavterskeltilbud der brukere kan begynne i det små, og at det er akseptert. Samarbeidspartnerne forteller også at de opplever at brukerne blir motiverte til å komme seg videre i livet ved hjelp av både hverandre, aktivitetene og de ansatte som jobber der. De opplever å gjøre noe meningsfullt, begynner å føle mestring, at de duger til noe – som igjen kan resultere i en evt. jobb. Det særlige forholdet til næringslivet synes å være en viktig del av dette ved at de kan få jobb hos de som et resultat av samarbeidet.

Brukerne gir også uttrykk for at aktivitetene er tilfredsstillende og at det er viktig at de utvikles ”nedenfra” fra egne idéer, erfaringskompetanse og behov, mens de ansatte pekte på et ønske om ytterligere variasjon/stryke blant aktivitetstilbudene, for eksempel at SKBD kunne øke samarbeidet med ulike organisasjoner. Samarbeidspartnerne uttrykte også tilfredsstillelse med aktivitetene, med unntak av at de poengterte at det kunne være et behov for å tilrettelegger med aktiviteter rettet om kvinner, da de opplevde at de fleste av aktivitetene som tilbys i dag fysisk krevende og dette kan dermed ekskludere kvinner fra å benytte tilbudet. Det er interessant at de kvinnene som deltok i

studien ikke uttrykte et slikt ønske eller behov. Dette kan ha noe med at de som svarte kanskje mestrer og blir tiltrukket av slike aktiviteter. Dette kunne ha vært interessant å undersøkt nærmere.

Evalueringen dokumenterer også at for dem som deltok i denne undersøkelsen fremstår aktivitetene som både helhetlige og sammenhengende.

4.2. Funnene diskutert opp mot offentlige strategier og rapporter

Hovedinntrykket i denne evalueringen ”*Springbrett og anerkjennelse i en oppgavebasert tilnærming*” tyder på at Nyby’n aktivitetskafé og relaterte tilbud i Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammen møter noen av de utfordringer som Verdens helseorganisasjon pekte på i sitt Ottawa charter om helsefremme og helsefremmende arbeid i 1986 (WHO, 1986). I dette dokumentet ble helse forstått som en ressurs i hverdagen, og ikke som et mål i seg selv. Dessuten slås det fast at forutsetningene for helse som ressurs i hverdagen utvikles og påvirkes for det meste av forhold som ligger utenfor helsesektoren, for eksempel tilgang til utdanning, arbeid og inntekt. To av strategiene for helsefremmende arbeid som presenteres i Ottawa charteret dreier seg om å skape støttende miljøer og å utvikle individuelle ferdigheter. Grunnen til dette er at mange av de faktorer som påvirker helse nettopp synes å være knyttet til forhold som den enkelte selv ikke nødvendigvis har full kontroll over, eller at personen selv kan mangle kunnskaper eller ferdigheter om disse faktorene. Empirien fra denne evalueringen tyder på at Nyby’n aktivitetskafé konkretiserer prinsippene både om å skape støttende miljøer og å styrke individuelle ferdigheter. Flere av de tidligere brukerne fortalte at de var kommet i ordinært arbeid. Andre fortalte at de ved hjelp av kaféen og fellesskapet der klarte å holde seg rusfri i lengre perioder. De oppfattet Nyby’n som god hjelp.

Samhandlingsreformen fra 2012 (Helse- og omsorgsdepartementet 2009) kan ses på som en oppfølging av intensjonene i Ottawa charteret om å styrke det lokalbaserte forebyggende arbeidet. Så vidt forfatterne av denne evalueringsrapporten er kjent med skal Samhandlingsreformen gjelde fullt ut i rusfeltet fra 2015-2016. Regjeringen slår fast i Samhandlingsreformen at personer med rusproblemer, og særlig i kombinasjon med psykiske lidelser, er grupper som ofte kan ha behov for flere tjenester fra ulike tjenesteytere, på tvers av nivåer og sektorer og gjerne samtidig. Nyby’n aktivitetskafé og relaterte tilbud ser ut til å være et springbrett også til å kunne nyttiggjøre seg ordinære helsetilbud og velferdsordninger. Samhandlingsreformen peker på at mange i denne gruppen unnlater å søke behandling eller har problemer med å få eller å følge opp igangsatt behandling av ulike årsaker. Empirien viste at ansatte i stor grad hjelper deltakerne med å kontakte,

følge til og/eller følge opp slike ordinære tjenester. En norsk studie om heroinavhengige menn og selvmordsatferd pekte på det kan være både under-, feil- og overforbruk av helsetjenester (Biong & Svensson, 2009). Det er derfor både et personlig og samfunnsmessig poeng i at lavterskeltiltak som Nyby'n aktivitetskafe utviser en fleksibilitet i sin arbeidsform som hjelper til med å bruke offentlige tjenester og andre lavterskeltilbud på en god måte.

Samhandlingsreformen slår videre fast prinsippet om at samhandling skal ta utgangspunkt i brukernes behov, for å sikre en bedre oppfølging av gruppen med langvarig behov for sammensatte tjenester (Helse- og omsorgsdepartementet 2009, s. 69). Empirien tyder på at SKBD sin bruk av ansatte med egenerfaring styrker både lydhørheten overfor deltakernes behov, samt en individuell justering av oppgavebaserte tiltak i forhold til vedkommendes endrede behov underveis. Dette kan forstås som å vektlegge deltakernes mestring og bedringsprosesser. Borg (2009) hevder bedringsprosesser dreier seg om alt det den enkelte gjør for å hjelpe seg selv. Bedringsprosesser dreier seg om arbeidet med å håndtere ulike problemer og etablere et meningsfullt liv, med eller uten støtte fra profesjonelle. Personens egen aktive innsats er noe av det grunnleggende i bedringsprosessene. I denne betydningen kan man hevde at SKBD opererer med en særlig gunstig form for dobbelt hjelp, fordi ansatte med egenerfaring kan opprettholde sine egne bedringsprosesser ved å hjelpe andre i Nyby'n aktivitetskafe eller relaterte tilbud, for eksempel i FRI, samtidig som at hjelpen som gis fremstår som troverdig og nyttig for den andre.

Forskning om bedringsprosesser peker i retning av at mennesker med brukererfaring ser ut til å vektlegge åpenhet for at ting tar tid, at det hele dreier seg om menneskelig utvikling, og at målet ikke er rettet mot et avsluttende resultat, som "ferdigbehandlet" eller en bedret "GAF"-score. Personer med erfaringer fra bedringsprosesser knyttet til psykisk helse, som er dokumentert nært knyttet til rusproblemer, beskriver hva det helt konkret betyr å bygge på egne ressurser, interesser og kompetanse, og hva det innebærer å utvikle mestringsstrategier for konkrete plager. De beskriver hvordan virksomme relasjoner med ansatte kan utvikles, og hvilke ingredienser i samarbeidet som må være på plass om det skal støtte bedringsprosessen. De snakker om å ha det normalt, ha det som folk flest, og det å komme dit er en prosess (Deegan, 2005; Glover, 2005; Lauveng, 2006). I denne sammenhengen er det verdt å trekke frem deltakernes vektlegging på at tilbudene i SKBD fremsto som "ordentlige." Dette synes å ha hatt en selvstendig og viktig betydning for deltakernes opplevelse av anerkjennelse. Flere fortalte også om at de opplevde større anerkjennelse fra NAV og fra politiet når disse tjenestene visste at vedkommende var knyttet til Nyby'n.

Fra 1. januar 2012 ble det innført to nye og aktuelle lover, lov om kommunale helse- og omsorgstjenester og lov om folkehelsearbeid. *Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester* (Helse- og omsorgsdepartementet 2011a) gir kommunen ansvar for å sørge for at personer som bor eller oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester. Kommunens ansvar omfatter alle pasient- og brukergrupper, herunder personer med somatisk eller psykisk sykdom, skade eller lidelse, rusmiddelproblem, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne. Tjenestene, også for personer med rusproblemer, sosiale problemer eller nedsatt funksjonsevne, skal etter § 1-1 i loven blant annet ha som formål å:

- 1 forebygge, behandle og tilrettelegge for mestring av sykdom, skade, lidelse og nedsatt funksjonsevne,
- 2 fremme sosial trygghet, bedre levevilkårene for vanskeligstilte, bidra til likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer,
- 3 sikre at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig og til å ha en aktiv og meningsfylt tilværelse i fellesskap med andre,[...]

Empirien fra denne evalueringen tyder på at den oppgavebaserte tilnærmingen ved Nyby'n aktivitetskafé bidrar til å ivareta disse målene på en god måte. Det fremkommer at de som deltok i evalueringen opplevde mestring av sin(e) lidelse/lidelser, økte sin funksjonsevne, opplevde sosialt fellesskap og støtte, rapporterte bedre levevilkår, bosituasjon og en mer aktiv og meningsfylt hverdag.

Videre sier § 3-2 at kommunen skal tilby «utredning, diagnostisering og behandling». Deltakerne i denne evalueringen var uenige om Nyby'n aktivitetskafé var behandling eller ikke. Fordi deltakelse for mange medførte større endringsprosesser med bedret funksjon og livskvalitet var det flere som tok til orde for at tilbudet var å betrakte nettopp som behandling av rusproblemer. Andre trakk frem at å delta i Nyby'n kunne bidra til motivasjon til å søke seg til tverrfaglig spesialisert behandling (TSB) på spesialistnivå. I tillegg kom det frem at dersom Nyby'n presenterte seg som et behandlingstiltak, så kunne flere komme til å velge å unnlate å bruke stedet, fordi terskelen da kan oppleves som for høy. Meningsfulle aktiviteter og arbeid er på den annen side vist å være god hjelp ved psykiske helseproblemer (Borg 2009).

Samtidig med den nye helse- og omsorgstjenesteloven kom også *lov om folkehelsearbeid* (Helse- og omsorgsdepartementet 2011b). I § 7 i denne loven heter det at kommunen skal iverksette nødvendige

tiltak for å møte kommunens folkehelseutfordringer [...]. Dette kan blant annet omfatte tiltak knyttet til oppvekst- og levekårsforhold som bolig, utdanning, arbeid og inntekt, fysiske og sosiale miljøer, fysisk aktivitet, ernæring, skader og ulykker, tobakksbruk og alkohol- og annen rusmiddelbruk.

Empirien i denne evalueringen peker i retning av at Nyby'n aktivitetskafé og relaterte tiltak kan inngå som del av et helhetlig kommunalt rusarbeid knyttet til rusmiddelbruk, hvor kommunene må favne bredt, fra forebygging av rusproblemer til oppfølging av personer med rusproblemer. Med samhandlingsreformen styrkes dette ansvaret ytterligere. Nyby'n aktivitetskafé synes å ha sin folkehelsemessige styrke i oppfølgingen av personer med rusproblemer både som selektivt tiltak rettet mot definerte grupper med identifiserbar forhøyet risiko for (ytterligere) problemutvikling, og som indikativt tiltak rettet mot personer hvor rusproblemene allerede er kjent.

Forskning har dokumentert en sammenheng mellom psykiske lidelser og rusproblemer (Landheim, Bakken & Vaglum, 2002). Fra mars 2012 gjelder derfor *Nasjonal faglig retningslinje for utredning, behandling og oppfølging av personer med samtidig ruslidelse og psykisk lidelse* (Helsedirektoratet 2012). Retningslinjen slår fast det viktige prinsippet at ”den instansen som først kommer i kontakt med en person med samtidig ruslidelse og psykisk lidelse skal sikre at personen følges opp i forhold til begge lidelser og vurdere behovet for individuell plan.” Dette prinsippet betyr at kommunen må utvikle rutiner for å identifisere, kartlegge, behandle og følge opp personer med slike samtidige lidelser. Oppfølgingen skal ta utgangspunkt i *individuell plan*. Empirien i denne evalueringen fikk ikke frem omfanget eller andelen av personer med samtidige lidelser som bruker Nyby'n aktivitetskafé eller relaterte tilbud, eller om de har individuell plan. Forskning viser at psykiske lidelser forekommer hyppigere hos personer med rusavhengighet, og at rusavhengighet bidrar til psykiske lidelser, så det er grunn til å anta at tilbudene omfatter også denne gruppen. At Nyby'n vektlegger funksjon (den oppgavebaserte tilnærmingen) bør i denne sammenhengen kunne oppfattes som en fordel med tanke på kunnskap om bedringsprosesser, og empirien antyder også at denne tilnærmingen stryker den enkeltes opplevelse av seg selv positivt.

Opptappingsplanen for rusfeltet 2008-2012 viser regjeringens satsingsområder på rusfeltet (Helse- og omsorgsdepartementet 2007). Hele feltet ses i sammenheng, samtidig som det forankres i regjeringens helhetlige politikk også på andre områder, for eksempel den generelle folkehelsepolitikken og nasjonal strategi for å utjevne sosiale helseforskjeller. Det dreier seg om å få til gode tjenestene der personen med rusproblemer står i sentrum. Opptappingsplanen peker både på behovet for kompetanse og kunnskap og på behovet for å gjøre helsetjenester lettere tilgjengelige for

personer med rusproblemer. Tjenestene skal bygges rundt enkeltmenneskers behov for hjelp. Dermed er tverrfaglige tilnærminger nødvendige. De fleste samarbeidspartnerne i denne evalueringen trekker nettopp frem ønsket om ytterligere formalisert, organisert og planlagt faglig samarbeid med Nyby'n og relaterte tilbud. Denne evalueringen dokumenterer for øvrig at å bruke ansatte med egenerfaring synes å bidra med en kompletterende kompetanse og kunnskap, og synes å gjøre tjenestene lettere tilgjengelig for gjestene, forstått som troverdige, relevante og nyttige på kort og lang sikt. Rusproblemer omtales i Opptrappingsplanen som fenomener med utgangspunkt i sosial ulikhet og i samfunnsutviklingen, og i utstøting av dem som ikke lykkes og ikke mestrer utfordringer i skole og arbeidsliv. Evalueringen av Nyby'n aktivitetskafé og relaterte tilbud dokumenterer at disse tilbudene bidrar til mestring og sosial inkludering, også i det ordinære arbeidslivet for noen.

4.3 Videre forsknings- og utviklingsområder

Evalueringen dokumenterer noen mulige videre forsknings- og utviklingsområder: Samarbeide med andre organisasjoner om å utvide aktivitetstilbudet, forståelse og håndtering av lovpålagt taushetsplikt vs. opplysningsmuligheter mellom ulike aktører, faglig utviklingsarbeid i samarbeid med andre rustiltak, hvordan organisere informasjon og kontakt med andre rustiltak på en hensiktsmessig måte, hvordan ansatte med egenerfaring kan få økt faglig legitimitet (særlig hos samarbeidspartnerne fra hvem de av og til kjente seg nedvurdert), og hvordan arbeide opp mot samarbeidspartnere dersom flere midler øremerkes.

4.4 Konklusjon

1. Relatert til forskningsspørsmålene for denne studien er det forskningsmessig grunnlag for å konkludere slik: Aktivitetene knyttet til Nyby'n aktivitetskafé synes på en god og tilfredsstillende måte å ha nådd sine interne mål. Evalueringen dokumenterer ikke i hvilken grad målet om å være et sted som gir den enkelte mulighet til å utøve kreativitet i forhold til kunstneriske aktiviteter er nådd. Aktivitetene fremstår for deltakerne i denne evalueringen i høy grad som helhetlige og sammenhengende. Tilbudet synes å være i tråd med viktige prinsipper for helsefremmende arbeid, særlig dem om å skape støttende miljøer og å utvikle individuelle ferdigheter. Tilbudet imøtekommer dessuten viktige forhold knyttet til statlige føringer for rusfeltet på lokalt nivå. Dette dreier seg om å bygge tjenestene rundt enkeltmenneskers behov for hjelp, å bidra til mestring og økt funksjonsevne, å oppleve sosialt fellesskap og støtte, å bedre levevilkår og bosituasjon og ha mer aktiv og meningsfylt hverdag. Både den oppgavebaserte tilnærmingen og bruken av ansatte med egenerfaring vurderes som viktige virkemidler for å nå både interne og eksterne mål.

Referanseliste

Biong, S., & Svensson, T. (2009). Bridging the gaps: Experiencing and preventing life-threatening heroin overdoses in men in Oslo. *Int J of Qualitative Studies on Health and Well-being*, 4, 94-105.

Borg, M. (2009). Bedringsprosesser slik de leves i hverdagslivet: Brukererfaringer ved alvorlige psykiske lidelser. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, 46, 452-459.

Camic, P. M., Rhodes, J. E., & Yardley, L. (2003). Naming the stars: Integrating Qualitative Methods Into Psychological Research. In: P.M.Camic, J.E.Rhodes & L. Yarley (Eds.): *Qualitative Research in Psychology. Expanding Perspectives in Methodology and Design*. Washington, DC: American Psychological Association.

Deegan, P. E. (2005). The importance of personal medicine: A qualitative study of resilience in people with psychiatric disabilities. *Scandinavian Journal of Public Health*, 33 (66), 29–35.

Glover, H. (2005). Recovery based service delivery: are we ready to transform the words into a paradigm shift? *Australian e-Journal for the Advancement of Mental Health*, 4 (3), 1–4. Tilgjengelig fra: www.auseinet.com/journal/vol4iss3/glovereditorial.pdf

Helsedirektoratet (2012). *Nasjonal faglig retningslinje for utredning, behandling og oppfølging av personer med samtidig ruslidelse og psykisk lidelse – ROP-lidelser. Sammensatte tjenester – samtidig behandling*. Oslo: Helsedirektoratet.

Helsedirektoratet (2009). *Aktivitetshåndboken: Fysisk aktivitet i forebygging og behandling*. Oslo: Helsedirektoratet.

Helse- og omsorgsdepartementet (2008-2009). *St.meld. nr. 47. Samhandlingsreformen. Rett behandling – på rett sted – til rett tid*. Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet.

Helse- og omsorgsdepartementet (2011a). *Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester*. Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet.

Helse- og omsorgsdepartementet (2011b). *Lov om folkehelsearbeid*. Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet.

Karlsson, B. (2011). *Forskningsbasert evaluering av Turresepten 2010-2012*. Høgskolen i Buskerud, Fakultet for helsevitenskap, Institutt for forskning innen psykisk helse og rus (IFPR).

Kvale, S. & Brinkman, S. (2009). *Det kvalitative forskningsintervju* (2. utg.). Oslo: Gyldendal Akademiske Forlag.

Lerdal, A. & Karlsson, B (2008). Bruk av fokusgruppeintervju. *Sykepleien Forskning*, 3(3), 172-175.

Landheim, A.S., Bakken, K. & Vaglum, P. (2002). Sammensatte problemer og separate systemer. Psykiske lidelser blant rusmisbrukere til behandling i russektoren. *Norsk Epidemiologi*, 12, 309-318.

Lauveng, A. (2006). *Unyttig som en rose*. Oslo: Cappelen forlag.

Lossius, K. (2011). *Håndbok i rusbehandling: Til pasienter med moderat til alvorlig rusmiddelavhengighet*. Oslo: Gyldendal akademiske forlag.

Malterud, K. (2003). *Kvalitative metoder i medisinsk forskning: en innføring* (2.utgave). Oslo: Universitetsforlaget.

Ness, O. & Borg, M. (2011). *Steg for Steg Blå Kors Øst 2011: En forskningsbasert evaluering*. Drammen: Institutt for forskning innen psykisk helse og rus, Fakultet for helsevitenskap, Høgskolen i Buskerud. Lastet ned fra: <http://www.hibu.no/ifpr/publikasjoner/>

Svisdahl, M., Moltu, C., & Sletvold, E. (2010). *Evalueringsrapport: Forskerskole for medforskere. Regionalt forskningsnettverk for stemningslidelser, MoodNet*: <http://www.helse-bergen.no/omoss/avdelinger/psykiatrisk-divisjon/forskningsnettverk/Sider/moodnet.aspx>

World Health Organization. (1986). *Ottawa charter for health promotion*. Tilgjengelig fra: http://www.who.int/hpr/NPH/docs/ottawa_charter_hp.pdf.

Vedlegg 1. Forespørsel om deltakelse

Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjektet ”Evaluering av Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammens aktiviteter relatert til Nyby'n Aktivitetskafé” – Deltakere/tidligere deltakere –

DEL A

Bakgrunn og hensikt

Denne forespørselen gjelder deltagelse i evalueringen av aktiviteter relatert til Nyby'n Aktivitetskafé.

Du kan delta på to måter.

- 1) For å få belyst dine erfaringer som bruker/tidligere bruker ønsker vi at du besvarer et spørreskjema (vedlagt). Dette spørreskjemaet returneres deretter til forskerne i vedlagte konvolutt.
- 2) Du kan også delta i en fokusgruppe med andre brukere/tidligere brukere. I fokusgruppen er hensikten å undersøke nærmere dine/deres erfaringer med aktiviteter relatert til Nyby'n Aktivitetskafé.

Målet med spørreskjemaet og fokusgruppen er å vurdere hvilke aktiviteter og hvilket innhold i aktivitetene som har vært nyttige og bidratt til å leve et (mer) rusfritt liv og økt sosial inkludering i samfunnet. Om aktivitetene fremstår som et helhetlig og sammenhengende tilbud vil også bli vurdert.

De som forespørres skal være over 18 år og ha erfaring med rusproblemer og motta/ha mottatt hjelp fra Nyby'n Aktivitetskafé.

Hva innebærer studien?

Vi ønsker at du fyller ut spørreskjemaet som blir delt ut på aktiviteten du deltar i (eller blir sendt til deg) i februar 2012.

Fokusgruppen med 8-10 deltakere vil bli gjennomført i februar 2012. Om du vil delta kan du ta kontakt med lederen for den aktiviteten du deltar/deltok i. For å kunne vurdere innholdet i det som kommer fram i gruppen vil dette bli tatt opp på lydbånd for så å bli skrevet ut på papir og analysert av forskerne. Dato for prosjektslutt er 01.06.2012 og da vil spørreskjema og lydbånd bli slettet.

Forskerne som skal gjennomføre fokusgruppen er Stian Biong og Ottar Ness. Begge er ansatt som ved høyskolen i Buskerud, fakultet for helsevitenskap, institutt for forskning innen psykisk helse og rus.

Om du i etterkant av intervjuet skulle få behov for særlig oppfølging vil forskerne eller Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammen bidra til det. I så fall kan du ringe 32 20 64 00.

Hva skjer med informasjonen om deg

Alle data vil bli behandlet konfidensielt og på en forsvarlig måte i henhold til Personopplysningsloven og etter retningslinjer gitt av Datatilsynet. Dette innebærer at forskerne vil ha taushetsplikt overfor alle opplysninger som samles inn. Datamaterialet vil anonymiseres og skjema slettes senest innen den 01.06.2012. Resultatene vil bli publisert i en rapport og vitenskapelige artikler.

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i studien og det vil være mulig å trekke seg underveis i evalueringen. Dersom du ønsker å delta i fokusgruppe undertegner du samtykkeerklæringen på siste side og tar med denne til forskerne. Dersom har spørsmål eller ønsker mer informasjon om prosjektet kan du kontakte Stian Biong eller Ottar Ness, høyskolen i Buskerud, tlf. 32 20 64 00.

DEL B

Personvern

Informasjonen som lagres skal kun brukes slik som beskrevet i hensikten med evalueringen. Alle opplysningene vil bli behandlet uten navn og fødselsnummer eller andre direkte gjenkjennerende opplysninger. Dekan Heidi Kapstad ved høyskolen i Buskerud, fakultet for helsevitenskap, er administrativ ansvarlig. Prosjektleder er professor Bengt Karlsson. Evalueringen er tilrådd av Personvernombudet for forskning, Norsk Samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS.

Utlevering av materiale og opplysninger til andre

Det vil ikke være mulig å identifisere deg i resultatene av studien når disse publiseres.

Rett til innsyn og sletting av opplysninger om deg

Opplysningene vil bli behandlet konfidensielt, og ingen enkeltpersoner vil kunne gjenkjennes i den ferdige rapporten. Opplysningene anonymiseres og opptakene slettes når prosjektet er ferdig, innen 01.06.2012.

Økonomi

Studien er finansiert av Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammen.

Informasjon om utfallet av studien

Du har som informant rett til å få tilgang til resultatene av evalueringen.

Drammen 2. februar 2012.

Med vennlig hilsen

Bengt Karlsson
Professor

Stian Biong
1.amanuensis

Ottar Ness
1.amanuensis

Samtykke til deltakelse i studien

Jeg er villig til å delta i studien *"Forskningsbasert evaluering av Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammens aktiviteter relatert til Nyby'n Aktivitetskafé"*.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Jeg bekrefter å ha gitt informasjon om studien *"Forskningsbasert evaluering av Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammens aktiviteter relatert til Nyby'n Aktivitetskafé"*.

(Signert, rolle i studien, dato)

Stian Biong

Ottar Ness

Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjektet "Evaluering av Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammens aktiviteter relatert til Nyby'n Aktivitetskafé" – Ansatte

DEL A

Bakgrunn og hensikt

For å få belyst dine erfaringer med aktivitetene relatert til Nyby'n aktivitetskafé ønsker vi at du som ansatt skal besvare et spørreskjema. Dette spørreskjemaet returneres så til forskerne i vedlagte konvolutt. Ansatte som ønsker det inviteres til å delta i en fokusgruppe. Fokusgruppen vil bli ledet av undertegnede. Det vil vare i ca 1,5 til 2 timer og målet er å utdype de erfaringene dere har som ansatte ved "Nyby'n Aktivitetskafé". Hensikten med evalueringen er å undersøke brukeres, ansattes og samarbeidspartneres erfaringer og opplevelser med "aktiviteter relatert til Nyby'n Aktivitetskafé". Målet er å vurdere hvilke aktiviteter og hvilket innhold i aktivitetene som har vært nyttige og bidratt til å leve et (mer) rusfritt liv og økt sosial inkludering i samfunnet for målgruppen. I tillegg er det ønskelig å evaluere i hvilken grad aktivitetene oppleves som nyttige og som et helhetlig og sammenhengende tilbud.

Hva innebærer studien?

For å få belyst erfaringene ønsker vi å be deg å fylle ut spørreskjemaet som deles ut i februar 2012.

For å få undersøkt erfaringene dine/deres nærmere, ønsker vi å gjennomføre en fokusgruppe med 8-10 ansatte. Dersom du ønsker å delta kan du ta kontakt med din nærmeste leder. Denne gjennomføres i perioden februar-mars 2012. For å kunne vurdere innholdet vil det bli tatt opp på lydband for så å bli skrevet ut på papir og analysert.

Forskerne som skal gjennomføre intervjuene er Stian Biong og Ottar Ness. Begge er ansatt ved høgskolen i Buskerud, fakultet for helsevitenskap, institutt for forskning innen psykisk helse og rus.

Om du i etterkant av intervjuet skulle få behov for særlig oppfølging vil forskerne eller Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammen bidra til det. I så fall kan du ringe 32 20 64 00.

Hva skjer med informasjonen om deg

Alle data vil bli behandlet konfidensielt og på en forsvarlig måte i henhold til Personopplysningsloven og etter retningslinjer gitt av Datatilsynet. Dette innebærer at forskeren vil ha taushetsplikt overfor alle opplysninger som samles inn. Datamaterialet vil slettes senest innen den 01.06.2012. Resultatene vil bli publisert i en rapport og vitenskapelige artikler.

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i studien og det vil være mulig å trekke seg underveis i evalueringen. Dersom du ønsker å delta i fokusgruppe undertegner du samtykkeerklæringen på siste side og tar med denne til forskerne. Dersom har spørsmål eller generelt ønsker mer informasjon kan du kontakte Stian Biong eller Ottar Ness på tlf. 32 20 64 00.

DEL B

Personvern

Informasjonen som lagres skal kun brukes slik som beskrevet i hensikten med studien. Alle opplysningene vil bli behandlet uten navn og fødselsnummer eller andre direkte gjenkjenning opplysninger. Dekan Heidi Kapstad ved høgskolen i Buskerud, fakultet for helsevitenskap, er administrativ ansvarlig. Prosjektleder er Professor Bengt Karlsson.

Evalueringen er tilrådd av Personvernombudet for forskning, Norsk Samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS.

Utlevering av materiale og opplysninger til andre

Det vil ikke være mulig å identifisere deg i resultatene av studien når disse publiseres.

Rett til innsyn og sletting av opplysninger om deg

Opplysningene vil bli behandlet konfidensielt, og ingen enkeltpersoner vil kunne gjenkjennes i den ferdige rapporten. Opplysningene anonymiseres og opptakene slettes når prosjektet er ferdig, innen 01.06.2012.

Økonomi

Studien er finansiert av Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammen.

Informasjon om utfallet av studien

Du har som informant rett til å få tilgang til utfall av studien.

Drammen, 2. februar 2012.

Med vennlig hilsen

Bengt Karlsson
Professor

Stian Biong
1.amanuensis

Ottar Ness
1.amanuensis

Samtykke til deltakelse i studien

Jeg er villig til å delta i studien *"Forskningsbasert evaluering av Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammens aktiviteter relatert til Nyby'n Aktivitetskafé"*.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Jeg bekrefter å ha gitt informasjon om studien *"Forskningsbasert evaluering av Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammens aktiviteter relatert til Nyby'n Aktivitetskafé"*.

(Signert, rolle i studien, dato) Stian Biong

Ottar Ness

Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjektet "Evaluering av Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammens aktiviteter relatert til Nyby'n Aktivitetskafé" – Samarbeidspartnere

DEL A

Bakgrunn og hensikt

For å få belyst samarbeidspartnerenes erfaringer med samarbeid og aktiviteter relatert til NyBy'n Aktivitetskafé ønsker vi at du som samarbeidspartner skal besvare et spørreskjema. Dette spørreskjemaet returneres så til forskerne i vedlagte frankerte svarkonvolutt. Samarbeidspartnere vil dessuten bli invitert til å delta i en fokusgruppe. Fokusgruppen vil bli ledet av undertegnede. Det vil være i ca 1,5 til 2 timer og vil utdype de erfaringene dere har som samarbeidspartnere til "Nyby'n Aktivitetskafé". Hensikten med evalueringen er å undersøke brukeres, ansattes og samarbeidspartneres erfaringer og opplevelser med "aktiviteter relatert til Nyby'n Aktivitetskafé". Målet er å vurdere hvilke aktiviteter og hvilket innhold i aktivitetene som har vært nyttige og bidratt til å leve et (mer) rusfritt liv og økt sosial inkludering i samfunnet for målgruppen. I tillegg er det ønskelig å evaluere i hvilken grad aktivitetene oppleves som nyttige og som et helhetlig og sammenhengende tilbud.

Hva innebærer studien?

For å få belyst samarbeidspartneres erfaringer ønsker vi at du fyller ut det tilsendte spørreskjemaet i februar 2012.

For å få undersøkt erfaringene nærmere ønsker vi å gjennomføre en fokusgruppe med 8-10 personer fra aktuelle samarbeidspartnere. Dette vil bli gjennomført i perioden februar-mars 2012. Ønsker du å delta ber vi deg ta kontakt med André Sirnes i SKBD. For å kunne vurdere innholdet i intervjuet vil det bli tatt opp på lydbånd for så å bli skrevet ut på papir og analysert. Dato for prosjektslutt er 01.06.2012.

Forskerne som skal gjennomføre intervjuene er Stian Biong og Ottar Ness. Begge er ved høgsolen i Buskerud, fakultet for helsevitenskap, institutt for forskning innen psykisk helse og rus.

Hva skjer med informasjonen om deg

Alle data vil bli behandlet konfidensielt og på en forsvarlig måte i henhold til Personopplysningsloven og etter retningslinjer gitt av Datatilsynet. Dette innebærer at forskerne vil ha taushetsplikt overfor alle opplysninger som samles inn. Datamaterialet vil anonymiseres og slettes senest innen den 01.06.2012. Resultatene vil bli publisert i en rapport og vitenskapelige artikler.

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i studien og det vil være mulig å trekke seg underveis i evalueringen. Dersom du ønsker å delta undertegner du samtykkeerklæringen på siste side. Dersom har spørsmål eller ønsker mer informasjon kan du kontakte Stian Biong eller Ottar Ness på tlf. 32 20 64 00.

DEL B

Personvern

Informasjonen som lagres om deg skal kun brukes slik som beskrevet i hensikten med studien. Alle opplysningene vil bli behandlet uten navn og fødselsnummer eller andre direkte gjenkjenning opplysninger. Dekan Heidi Kapstad ved høgsolen i Buskerud, fakultet for helsevitenskap, er administrativ ansvarlig. Prosjektleder er Professor Bengt Karlsson.

Evalueringen er tilrådd av Personvernombudet for forskning, Norsk Samfunnsvitenskapelig datatjeneste AS.

Utlevering av materiale og opplysninger til andre

Det er kun forskerne som har adgang til navnelisten og som kan finne tilbake til deg. Det vil ikke være mulig å identifisere deg i resultatene av studien når disse publiseres.

Rett til innsyn og sletting av opplysninger om deg

Opplysningene vil bli behandlet konfidensielt, og ingen enkeltpersoner vil kunne gjenkjennes i den ferdige rapporten. Opplysningene anonymiseres og opptakene slettes når prosjektet er ferdig, innen 01.06.2012.

Økonomi

Studien er finansiert av Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammen.

Informasjon om utfallet av studien

Du har som informant rett til å få tilgang til utfall av studien.

Dersom du ønsker å delta, ber jeg deg om å underskrive samtykkeerklæringen og postlegge svarkonvolutten.

Med vennlig hilsen

Drammen, 2. februar 2012.

Bengt Karlsson
Professor

Stian Biong
1.amanuensis

Ottar Ness
1.amanuensis

Samtykke til deltakelse i studien

Jeg er villig til å delta i studien *"Forskningsbasert evaluering av Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammens aktiviteter relatert til Nyby'n Aktivitetskafé"*.

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Jeg bekrefter å ha gitt informasjon om studien *"Forskningsbasert evaluering av Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammens aktiviteter relatert til Nyby'n Aktivitetskafé"*.

(Signert, rolle i studien, dato) Stian Biong

Ottar Ness

Vedlegg 2: Spørreskjemaer

Spørreskjema "Forskningsbasert evaluering av Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammens aktiviteter relatert til Nyby'n Aktivitetskafé" – DELTAKERE

Navn på aktivitet: _____

1. Bakgrunnsinformasjon: Kjønn:..... Alder:.....

2. Hvordan ble du rekruttert til denne aktiviteten (sett kryss)?

Behandlingsinstitusjon..... Venner/bekjente..... Sosial-/ruskonsulent.....
Kom inn døra på eget initiativ..... Annet..... (skriv hva)

3. Er du aktiv eller tidligere deltaker?

a) Aktiv deltaker Hvor lenge har du vært med i denne aktiviteten?
0 – 3 mnd.... 4-6 mnd.... 7-9 mnd... 10-12mnd..... Lengre.... (Sett kryss)

b) Tidligere deltaker..... Hvor lenge var du med i denne aktiviteten?
0 – 3 mnd.... 4-6 mnd.... 7-9 mnd... 10-12mnd..... Lengre.... (Sett kryss)

4. Hvilke aktiviteter har du deltatt på? (Sett kryss)

Vaktmestertjeneste Gjenbruktjeneste Pedal- og sykkelteneste Egenutviklingsskole
 Kjøkkentjeneste Aktivitetstilbudet Motivasjonskvelder Gjest i kaféen
Annet.....(skriv)

5. Hva har vært det viktigste for deg ved å delta på denne aktiviteten?

Hvor mye er du sterkt enig eller sterkt uenig i følgende utsagn. For hvert utsagn setter du en sirkel rundt et tall fra 6 til 1. Ring rundt tallet 6 er et uttrykk for at du er sterkt enig i utsagnet – ring rundt 1 er sterkt uenig.

		<i>Sterkt enig</i>				<i>Sterkt uenig</i>	
1. Å være sammen med andre mennesker	6	5	4	3	2	1	
2. Å holde meg rusfri i lengre perioder	6	5	4	3	2	1	
3. Å få bedre helse	6	5	4	3	2	1	
4. Å føle mestring	6	5	4	3	2	1	
5. Å finne ut hva jeg skulle gjøre videre i livet	6	5	4	3	2	1	
6. Å fylle dagen med noe meningsfullt	6	5	4	3	2	1	
7. Å møte andre som har vært i samme situasjon	6	5	4	3	2	1	

6. Hva kunne du ha tenkt deg annerledes med denne aktiviteten?

7. Fremstår Nyby'ns aktiviteter som sammenhengende og helhetlig? Ja....Nei...

8. Noe annet du har lyst til å legge til?

Spørreskjema "Forskningsbasert evaluering av Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammens aktiviteter relatert til Nyby'n Aktivitetskafé" – ANSATTE

Avdeling: _____

1. Bakgrunnsinformasjon Kjønn: _____ Alder: _____

2. Hvordan ble du rekruttert som ansatt ved Nyby'n Aktivitetskafé?

Gjennom aktivitetene..... Venner/bekjente..... Søkte på jobb..... Andre.....
(skriv)

3. Hvor lenge har du vært ansatt?:

6 mndr.... 3 år.... Mer enn 3 år (Sett kryss)

4. Hva har vært det viktigste for deg ved å være ansatt?

Hvor mye er du sterkt enig eller sterkt uenig i følgende utsagn. For hvert utsagn setter du en sirkel rundt et tall fra 6 til 1. Ring rundt tallet 6 er et uttrykk for at du er sterkt enig i utsagnet – ring rundt 1 er sterkt uenig.

		<i>Sterkt enig</i>			<i>Sterkt uenig</i>	
1. Aktivitetene er helhetlige	6	5	4	3	2	1
2. Aktivitetene utfyller det offentlige tilbudet	6	5	4	3	2	1
3. Aktivitetene bidrar til å hjelpe deltakerne	6	5	4	3	2	1
4. Aktivitetene bidrar til bedret helse hos delt.	6	5	4	3	2	1
5. Aktivitetene bidrar til at delt. føler mestring	6	5	4	3	2	1
6. Delt. kan fylle dagen med noe meningsfullt	6	5	4	3	2	1
7. Delt. finner ut hva de vil gjøre videre i livet	6	5	4	3	2	1

5. Hva kunne du ha tenkt deg annerledes med denne aktiviteten?

6. Fremstår Nyby'ns aktiviteter som sammenhengende og helhetlig? Ja....Nei...

7. Noe annet du har lyst til å legge til?

Spørreskjema ”Forskningsbasert evaluering av Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammens aktiviteter relatert til Nyby’n Aktivitetskafé” – SAMARBEIDSPARTNERE

1. Navn på samarbeidspartner: Senter for rusforebygging Hassel fengsel
 Tyrifjord behandlingssenter Bragernes behandlingssenter Frognerlia behandlingssenter Kif Buskerud (sett kryss)
 Annet..... (beskriv)

2. Hvordan ble du kjent med de ulike aktivitetene til Nyby’ns Aktivitetskafé
 via kolleger..... plakater..... (sett kryss)
 Annet..... (beskriv)

3. Hvor lenge har du/dere samarbeidet med Nyby’n?:
 3 mndr.... 1-2 år.... 3 år.... mer enn 3 år..... (Sett kryss)

4. Hva har vært det viktigste for dine klienter ved dette samarbeidet
 Hvor mye er du sterkt enig eller sterkt uenig i følgende utsagn. For hvert utsagn setter du en sirkel rundt et tall fra 6 til 1. Ring rundt tallet 6 er et uttrykk for at du er sterkt enig i utsagnet – ring rundt 1 er sterkt uenig.

		<i>Sterkt enig</i>				<i>Sterkt uenig</i>	
1. Aktivitetene oppleves som helhetlige	6	5	4	3	2	1	
2. Aktivitetene bidrar til å hjelpe deltakerne	6	5	4	3	2	1	
3. Å holde seg rusfri i lengre perioder	6	5	4	3	2	1	
4. Å få bedret helse	6	5	4	3	2	1	
5. Å føle mestring	6	5	4	3	2	1	
6. Å fylle dagen med noe meningsfullt	6	5	4	3	2	1	
7. Delt. finner ut hva de vil gjøre videre i livet	6	5	4	3	2	1	

5. Hva kunne du ha tenkt deg annerledes i samarbeidet?

6. Fremstår Nyby’ns aktiviteter som sammenhengende og helhetlig? Ja....Nei.....

7. Noe annet du har lyst til å legge til:

Vedlegg 3 Intervjuguider

Intervjuguide til bruk i fokusgruppe - Deltakere

Overskriftene og mellomtitlene er områder for samtale. Innledningsvis presenteres intervjuets hensikt, hvordan de ulike temaene vil bli introdusert samt rettighetene i informert samtykke.

Om å delta i aktiviteter relatert til Nyby'n Aktivetskafé”:

Hvordan vil du beskrive det å delta i *aktiviteter relatert til Nyby'n Aktivetskafé*?

Hva har det betydd for deg sosialt og helsemessig å delta?

Fremstår aktivitetene som helhetlige og sammenhengende for deg?

Om aktivitetene:

Hvordan vil du beskrive aktivitetene du er med på i *aktiviteter relatert til Nyby'n Aktivetskafé*?

Hvordan vil du beskrive nytten hva disse aktivitetene for deg?

Om sosialt nettverk:

Hvordan er det for deg å delta i det sosiale fellesskapet?

Hvordan vil du beskrive nytten av det sosiale fellesskapet for deg?

Om mestring:

Hvordan vil du beskrive hvilken mestring du føler ved å delta i *aktiviteter relatert til Nyby'n Aktivetskafé*?

Om behandlings- og rehabiliteringsprosesser:

Hvordan er din erfaring med dette aktivitetstilbudet ift dine behandlings- og rehabiliteringsprosesser?

Refleksjoner knyttet til samtalen; innhold og deltakelse.

Hva har hver enkelt opplevd som viktig i denne fokusgruppen?

Hvordan har du opplevd din egen deltakelse?

Er du noe du ønsker å tilføye før vi avslutter?

Intervjuguide til bruk i fokusgruppe- samarbeidspartnere.

Overskriftene og mellomtitlene er områder for samtale. Innledningsvis presenteres intervjuets hensikt, hvordan de ulike temaene vil bli introdusert samt rettighetene i informert samtykke.

Om faglig og organisatorisk samarbeid med Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammens aktiviteter relatert til Nyby'n Aktivetskafé:

Hvordan vil du beskrive dine erfaringer med det faglige samarbeidet med Stiftelsen Kirkens Bymisjons aktiviteter relatert til Nyby'n Aktivetskafé?

Hva har vært styrker og svakheter i samarbeidet?

Hvordan vil du beskrive dine erfaringer med samarbeidet med Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammens aktiviteter relatert til Nyby'n Aktivetskafé?

Hvordan har Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammens aktiviteter relatert til Nyby'n Aktivetskafé bidratt til å påvirke kvaliteten på samarbeidet mellom spesialist- og kommunehelsetjenesten i Drammen?

Fremstår aktivitetene som helhetlige og sammenhengende for deg/dere?

Hva tenker dere om at ansatte har bakgrunn som tidligere deltaker ved tilbudet?

Hva tenker dere om at det jobber frivillige der?

Hva synes dere om aktivitetene?

Om målsettingen med Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammens aktiviteter relatert til Nyby'n Aktivetskafé:

Hvordan vil du beskrive at Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammens aktiviteter relatert til Nyby'n Aktivetskafé har fremstått som et lavterskeltilbud?

Hvis ikke, hvorfor?

Opplever du at tjenestetilbudet har nådd beskrevne målgruppen?

Hvis ikke, hvorfor?

Hvordan har Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammens aktiviteter relatert til Nyby'n Aktivetskafé nådd sin faglige målsetting?

Refleksjoner knyttet til samtalen; innhold og deltakelse.

Hva har hver enkelt opplevd som viktig i denne fokusgruppen?

Er du noe du ønsker å tilføye før vi avslutter?

Intervjuguide til bruk i fokusgruppe- ansatte.

Overskriftene og mellomtitlene er områder for samtale. Innledningsvis presenteres intervjuets hensikt, hvordan de ulike temaene vil bli introdusert samt rettighetene i informert samtykke.

Om målsetting med Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammens aktiviteter relatert til Nyby'n Aktivetskafé:

Hvordan vil du beskrive at Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammens aktiviteter relatert til Nyby'n Aktivetskafé har bidratt til å fremstå som et lavterskeltilbud for den beskrevne målgruppen?

Har tilbudet bidratt til å påvirke kvaliteten på samarbeidet mellom spesialist- og kommunehelsetjenesten i Drammen?

Hvordan vil du beskrive dine erfaringer med det faglige og organisatoriske samarbeidet mellom Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammens aktiviteter relatert til Nyby'n Aktivetskafé og andre samarbeidspartnere?

Hva har vært de sentrale begrensingene og mulighetene i samarbeidet?

Hva kunne vært gjort annerledes mht. innhold og organisering?

Fremstår aktivitetene som helhetlige og sammenhengende for deg?

Om faglige arbeidsmåter og tilnærminger i Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammens aktiviteter relatert til Nyby'n Aktivetskafé:

Hvordan vil du beskrive sentrale faglige tilnærminger og metoder i samarbeidet med brukere av teamet?

Hvordan har de faglige arbeidsmåtene stått i forhold til den definerte målgruppen?

Hvilke arbeidsmåter har dere utviklet underveis – hvilke har dere lagt til siden?

Hvordan har teamets tverrfaglige sammensetning påvirket arbeidsmåtene?

Refleksjoner knyttet til samtalen; innhold og deltakelse.

Hva har hver enkelt opplevd som viktig i denne fokusgruppen?

Er du noe du ønsker å tilføye før vi avslutter?

Harald Hårfagres gate 29
N-5007 Bergen
Norway
Tel: +47-55 58 21 17
Fax: +47-55 58 96 50
nsd@nsd.uib.no
www.nsd.uib.no
Org.nr. 985 321 884

Bengt Karlsson
Avdeling for helsefag
Høgskolen i Buskerud, Drammen
Postboks 7053
3007 DRAMMEN

Vår dato: 04.01.2012

Vår ref: 28871 / 3 / LMR

Deres dato:

Deres ref:

TILRÅDING AV BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 29.11.2011. Meldingen gjelder prosjektet:

28871 *Forskningsbasert Evaluering av "Stiftelsen Kirkens Bymisjon Drammens aktiviteter til Nyby'n Aktivitetskafé"*
Behandlingsansvarlig Høgskolen i Buskerud, ved institusjonens øverste leder
Daglig ansvarlig Bengt Karlsson

Personvernombudet har vurdert prosjektet, og finner at behandlingen av personopplysninger vil være regulert av § 7-27 i personopplysningsforskriften. Personvernombudet tilrår at prosjektet gjennomføres.

Personvernombudets tilråding forutsetter at prosjektet gjennomføres i tråd med opplysningene gitt i meldeskjemaet, korrespondanse med ombudet, eventuelle kommentarer samt personopplysningsloven/-helseregisterloven med forskrifter. Behandlingen av personopplysninger kan settes i gang.

Det gjøres oppmerksom på at det skal gis ny melding dersom behandlingen endres i forhold til de opplysninger som ligger til grunn for personvernombudets vurdering. Endringsmeldinger gis via et eget skjema, http://www.nsd.uib.no/personvern/forsk_stud/skjema.html. Det skal også gis melding etter tre år dersom prosjektet fortsatt pågår. Meldinger skal skje skriftlig til ombudet.

Personvernombudet har lagt ut opplysninger om prosjektet i en offentlig database, <http://www.nsd.uib.no/personvern/prosjektoversikt.jsp>.

Personvernombudet vil ved prosjektets avslutning, 01.06.2013, rette en henvendelse angående status for behandlingen av personopplysninger.

Vennlig hilsen

Vigdis Namtvedt Kvalheim

Linn-Merethe Rød

Kontaktperson: Linn-Merethe Rød tlf: 55 58 89 11

Vedlegg: Prosjektvurdering

**Institutt for forskning innen psykisk helse og rus
ønsker å bidra til styrking og utvikling av kunnskap
innen psykisk helse og rus med særlig vekt på fem
områder:**

- Personers erfaringer med psykiske helseproblemer og hva som hjelper
- Person- og kontekstsentrerte tilnærminger
- Familie- og nettverksperspektiv
- Helsetjenesteorganisering, utøvelse og effektivitet
- Aksjonsrettet forskning, særlig brukerinvolvert forskning og handlingsorientert forskningssamarbeid i klinisk praksis

**The mission of the Institute for research in
mental health and substance abuse is contribution
to the development of knowledge with the following
specific foci:**

- Subjective experiences of mental health problems and 'helpful' help
- Individual and contextual approaches of help and support in mental health care
- Family and network perspectives in studies of mental health problems and substance abuse
- Innovations in mental health service organisation, practice, and evaluation
- Participatory action research involving mental health service providers and service users

ISBN: 978-82-8290-005-8

Høgskolen i Buskerud
Fakultet for helsevitenskap

Adresse:
Papirbredden - Drammen
kunnskapspark
Grønland 58
3045 Drammen

www.hibu.no/ifpr

Kontakter:

Professor Bengt Karlsson:
bengt.karlsson@hibu.no
– tlf. 906 49 078

Professor Marit Borg:
marit.borg@hibu.no
– tlf. 472 89 487
